

ഒരു ദിനത്തിന്റെ അവശിഷ്ടം

1989-ലെ ബുക്കർ പ്രൈസ് ലഭിച്ച കന്യ വോളുഷിഗുറോ മികച്ച ഇംഗ്ലീഷ് നോവലിസ്റ്റുകളിലൊരാളാണ്. ഇപ്പാനിലെ നാഗസാക്കിയിൽ ഇനിപ്പ ഇഷിഗുറോ ആറാമത്തെ വയസ്സിലാണ് ഇംഗ്ലണ്ടിലെത്തുന്നത്. തന്റെ വളർത്തുരാജ്യമായ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഒരു യൗവനാമൃതവർഷം കെട്ടിയുയർത്തിയ ഇഷിഗുറോ, യുറോപ്യൻ സംസ്കാരത്തിന്റെ പൊട്ടലും പോറലുകളും തന്റെ കലയ്ക്കുള്ള അസംസ്കൃത വസ്തുക്കളായി സ്വരൂപിച്ച്.

1984-ൽ 'കുന്നുകളുടെ വിളറിയിലൂടെ' (Pale view of the Hills) എന്ന നോവലുമായാണ് ഇഷിഗുറോ സാഹിത്യത്തിലേക്കു കടന്നുവന്നത്. യുദ്ധാനന്തര യുറോപ്പിലെ മൂല്യചൂതി മനുഷ്യരിലുണ്ടാക്കിയ ആന്തരിക വൈരുദ്ധ്യം ആവിഷ്കരിക്കുന്ന ഈ നോവൽ ഇഷിഗുറോയെ പെട്ടെന്ന് പ്രശസ്തിയിലേക്കുയർത്തി. ജാപ്പനീസ് പൈതൃകവും യുറോപ്യൻ സംസ്കാരവും ഇടകലർന്ന് വിരാജിക്കുന്ന ഒരു തുല്യ നോവലാണിതെന്ന് നിരൂപകർ വാഴ്ത്തി. 'അസ്ഥിര ലോകത്തിലെ കലാകാരൻ' (An artist of the floating world) എന്ന രണ്ടാമത്തെ നോവൽ ഇഷിഗുറോവിന് 1986-ലെ വിറ്റ് ബെർഗ് ബുക്ക് ഓഫ് ദ ഇയർ അവാർഡു നേടിക്കൊടുത്തു.

ബുക്കർ പ്രൈസ് ലഭിച്ച 'ഒരു ദിനത്തിന്റെ അവശിഷ്ടം' (Remains of the day) ഇഷിഗുറോവിന്റെ മൂന്നാമത്തെ നോവലാണ്. ഈ നോവലിന്റേയും പ്രധാന പ്രതിപാദ്യവിഷയം മൂല്യചൂതിയും മനുഷ്യന്റെ ആന്തരിക വൈരുദ്ധ്യങ്ങളുമാണ്. ഇതിലെ കഥാനായകനായ മി. സ്റ്റീവൻസ് ഒരു ഭ്രാന്തൻ പ്രഭുവിന്റെ ബട്ലറാണ്. ലോഡ് ഡാർലിംഗ്ടൺ എന്ന ഈ പ്രഭുവിന്റെ മരണത്തോടെയാണ് നോവൽ ആരംഭിക്കുന്നത്.

പ്രഭുവിന്റെ മരണം ഡാർലിംഗ്ടൺ ഹാളിനെ അനാഥമാക്കുന്നു. കഥ പറയുന്ന മി. സ്റ്റീവൻസിനുമുണ്ട് ഒരു അനാഥത്വം. പര്യടനം ശൈലിയിൽ ഈ അനാഥത്വം വരച്ചുകാട്ടിക്കൊണ്ട് ഇഷിഗുറോ നമ്മെ നയിക്കുന്നത് സ്റ്റീവൻസിന്റെ ആന്തരിക ലോകത്തേക്കാണ്.

ഇഷിഗുറോവിന്റെ കഥാപാത്രങ്ങളെ എല്ലാം ചൂഴ്ന്നു നില്ക്കുന്ന ഏകാന്തത സ്റ്റീവൻസും അനുഭവിക്കുന്നു.

പ്രഭുവിന്റെ മരണശേഷം സ്റ്റീവൻസ് ഒരു യാത്ര പുറപ്പെടുന്നു. ഈ യാത്രയ്ക്കിടയിലൂടെയാണ് നോവൽ പൂരോഗമിക്കുന്നത്. യഥാർത്ഥ സംഭവങ്ങളും സ്റ്റീവൻസിന്റെ

ഇഷിഗുറോ

ചിന്തകളും പലപ്പോഴും വേർതിരിച്ചറിയാനാവാത്തവിധം ഇടകലർന്നു കിടക്കുന്നു. ബാഹ്യലോകത്തിൽ ഒരു വെറും ബട്ലറായി മാത്രം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന സ്റ്റീവൻസ് ആന്തരികലോകത്തിൽ തന്റെ മഹത്വം കണ്ടെത്താനായി ശ്രമിക്കുകയാണ്. ഈ വൈരുദ്ധ്യത്തിലൂടെയാണ് നോവലിന്റെ അച്ചുതണ്ട് തിരിയുന്നത്.

സ്റ്റീവൻസിന്റെ പല സംശയങ്ങളും സാധാരണങ്ങളാണ്. ബാഹ്യലോകത്തിൽ താനും പ്രഭുവുമായുള്ള ബന്ധം ആന്തരിക ലോകത്തിൽ നേരെ വിപരീതമായാണു കാണുന്നതെന്ന് സ്റ്റീവൻസ് വിശ്വസിക്കുന്നു. ഇതിനു കാരണമെന്താണ്? ഒരു ബട്ലർക്കെന്തുകൊണ്ട് മഹത്വം ലഭിച്ചുകൂടാ! സ്റ്റീവൻസിന്റെ സംശയങ്ങൾ ലാവണ്യരഹിതമായ ഭാഷയിൽ ഇഷിഗുറോ അവതരിപ്പിക്കുകയാണ്.

വർഷങ്ങൾക്കു മുൻപേ ഡാർലിംഗ്ടൺ ഹാൾ വിട്ടുപോയ മിസ്. കെൻടൺ എന്ന പാചകക്കുറിയെ കണ്ടുപിടിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യം കൂടിയാണ് സ്റ്റീവൻസിന്റെ യാത്രയ്ക്കു പിന്നിൽ. പ്രഭുവും മിസ്. കെൻടണുമായുണ്ടായിരുന്ന അന്ധവും അർദ്ധസന്യാസാത്മ്യതയിലൂടെ സ്റ്റീവൻസ് ഓർക്കുന്നു. നാടൻ ഭാഷ സംസാരിക്കുന്ന, സംസ്കാര രഹിതയായ മിസ്. കെൻടണും പ്രഭുവും തമ്മിൽ എങ്ങനെയാണ് ചേരുന്നതെന്ന് സ്റ്റീവൻസ് അർത്ഥപ്പെടുന്നു. മഹത്വത്തെക്കുറിച്ചുള്ള സ്റ്റീവൻസിന്റെ സംശയങ്ങൾക്ക് ആഴം കൂടുകയാണ്.

സ്റ്റീവൻസിന്റെ ചിന്തയിലൂടെയും വാക്കു

കളിലൂടെയും പ്രഭു അനാവൃതനാവുന്നതാണ് പിന്നീട് കാണുന്നത്. 1956-ൽ നിന്നും കഥ അതിവേഗം മൂപ്പതുകളിലേക്കും ഇരുപതു കളിലേക്കും ഒരു തിരിച്ചുപോക്കു നടത്തുന്നു. 1923-ൽ പ്രഭുവിന്റെ വീട്ടിൽ വച്ചുനടന്ന ഒരു വിരുന്നുസൽക്കാരം നാം കാണുന്നു. ഒരുപാടു വലിയ ആളുകൾ പങ്കെടുക്കുന്ന ഒരു വിരുന്നു സൽക്കാരമാണിത്. സാമാന്യം ദീർഘമായ ഈ വിരുന്നിന്റെ വിവരണത്തിലൂടെ ഇഷിഗുറോ യുറോപ്യൻ രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ മഷിരേഖ കാട്ടുന്നു. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിന്റെ ഹാംഗ് ഓവർ അവരുടെ സംഭാഷണങ്ങളിൽ വ്യക്തമാണ്. ഒരു സിനിമയിലെ ജമ്പ് കട്ടെനവണ്ണം 1956-ൽ എത്തുന്ന സ്റ്റീവൻസ് കാലം നിശ്ചലമായി നില്ക്കുകയാണെന്ന യഥാർത്ഥ്യം ഒരു ഞെട്ടലോടെ അറിയുന്നു. മനുഷ്യന്റെ ആന്തരികമൂല്യം അന്നും ഇന്നും മാറ്റമില്ലാതെ തുടരുകയാണ്. ബാഹ്യസാഹചര്യങ്ങളിലുണ്ടാകുന്ന ഈ മാറ്റം മനുഷ്യമനസ്സിന്റെ ആഴങ്ങളിൽ കാര്യമായ പോറലുകളൊന്നുമേല്പിക്കാതെ കടന്നു പോകുന്നു.

സ്റ്റീവൻസ് വീണ്ടും തന്റെ ആന്തരിക ലോകത്തേക്കു തിരിച്ചുപോകുന്നു. ഒരു പരിചാരകൻ മാത്രമായ തനിക്ക് ലോകകാര്യങ്ങളിൽ ഒരു സ്വാധീനവും ചെലുത്താനാവില്ല എന്ന അറിവ് ഒരു വൃണമായി സ്റ്റീവൻസിന്റെ ഉള്ളിൽ വളരുകയാണ്. വിഡ്ഢിയായ ഒരു യജമാനനെ പരിചരിക്കുക എന്ന തന്റെ ജോലി എത്രമാത്രം ഹീനമായിരുന്നുവെന്ന് സ്റ്റീവൻസ് ആലോചിച്ചുപോവുകയാണ്.

കർമ്മവും മഹത്വവും ഏതോ ഒരു സന്ധിയിൽ പൂർവ്വപിൻതുടർച്ചയോടെയാണ് വിശ്വസിക്കാൻ സ്റ്റീവൻസ് നിർബന്ധിതനാവുന്നത്. ഒരു ബട്ലറായ മാത്രം ബാഹ്യലോകം കാണുന്ന ഇഷിഗുറോവിന്റെ ഈ കഥാപാത്രം അനുനിമിഷം വായനക്കാരനിൽ വളരുകയാണ്. ഹിപ്പോക്രാറ്റാവാൻ വിധിക്കപ്പെടുന്ന മനുഷ്യന്റെ ആന്തരിക സംഘർഷം ഇഷിഗുറോ കാര്യബോധമുള്ള അനുവാചകനു നേരെ വലിച്ചെറിയുകയാണ്.

ഇഷിഗുറോവിന്റെ നോവലിന് കേന്ദ്രമോ അതിർത്തികളോ ഇല്ല എന്നു വേണമെങ്കിൽ പറയാം. അതിന്റെ തുറന്ന പാഠപ്രാപ്തത മനസ്സിൽ മാത്രമേ പൂർണ്ണമാവുന്നുള്ളൂ. കാലദേശാതിർത്തികൾക്കപ്പുറത്തു നിൽക്കുന്ന കേവല യഥാർത്ഥ്യമാണ് മനുഷ്യനെന്ന ഇഷിഗുറോ തന്റെ നോവലിലൂടെ പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു.

സാഹിത്യവാദപഥം

ശുചിന്ദ്രത്തുനിന്നു പത്തുനാഴിക കിഴക്കോട്ടു പോയാൽ ഗ്രാമ്യഭാഷയിൽ പട്ടിക്കാട് എന്നു വിളിക്കാവുന്ന ഒരു ഗ്രാമമുണ്ട്. അവിടെ ഞാൻ വളരെക്കാലം താമസിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൃപ്രസിദ്യനായ ചെമ്പുലിംഗം നാടർ ആ വീട്ടിൽക്കയറി കൊള്ളയടിച്ചുവെന്നാണ് അറിവ്. ഞാൻ അവിടെ താമസിച്ചുകാലത്ത് എനിക്ക് പതിനേഴുവയസ്സ് പ്രായം. ചിലപ്പോൾ ഒറയ്ക്ക് ആ വീട്ടിൽ രാത്രി കിടക്കേണ്ടതായി വന്നിട്ടുണ്ട്. അങ്ങനെയുള്ള രാത്രികളിൽ ഞാൻ ആ തസ്കരപ്രമാണിയെ സ്വപ്നത്തിൽ കണ്ട് പേടിച്ച്യിട്ടുണ്ട്. വെറും സ്വപ്നമല്ല ഇംഗ്ലീഷിൽ 'നെററുമെയർ' എന്നു വിളിക്കുന്ന ഭയങ്കരസ്വപ്നം. വല്ലാത്ത ഉത്കണ്ഠയും വിഷാദവും പേടിയും അതു ഇനീപ്പിക്കും. കണ്ണുതുറന്നാലും ചെമ്പുലിംഗം എന്റെ മുൻപിൽ കൈത്തോക്കുമായി നില്ക്കുന്നുണ്ടാവും. 'എന്നെ കൊല്ലല്ലേ' എന്നു ഞാൻ ഒരിക്കൽ ആ രൂപത്തോട് അപേക്ഷിച്ചു പോയി. തമിഴ് മാത്രമറിയാമായിരുന്ന ആ തസ്കരവീരൻ 'ഉള്ളതെല്ലാം ഇങ്ങ് എടുക്ക്. എന്നാൽ നിന്നെ ഞാൻ കൊല്ലുകില്ല' എന്നു മലയാളത്തിൽ എന്നോടു പറഞ്ഞു. ഈ മതിവിഭ്രമത്തിന് യഥാർത്ഥമായ ഒരു കാരണംകൂടിയുണ്ടായിരുന്നു. വല്ലാടൻ, പഞ്ചാബിലെ രത്നത്തിൽ സിങ്, ഇലക്ട്രിക് മൈതിൻകുഞ്ഞ്, മണക്കാട്ടു നാരായണപിള്ള എന്നീ ഗുസ്തിക്കാരുടെ ഗുരുവായിരുന്നു എന്റെ അപ്പപ്പനായ അയ്മനം കുട്ടൻപിള്ള എന്ന ഗുസ്തിക്കാരൻ. കേരളവർമ്മ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ കാറോടിച്ച അദ്ദേഹം ഒരുപട്ടി റോഡിനു കുറുകെ ചാടി എന്നു കരുതി പെട്ടെന്നു 'ബെയ്ക്ക്' ചവിട്ടിയപ്പോൾ കാർ ഒരുവശത്തുള്ള കുഴിയിലേക്കു മറിഞ്ഞു. അപ്പപ്പൻ ഇടതുവശത്തിരുന്ന എ.ആർ. രാജരാജവർമ്മയെ കൈയിലെടുത്തുകൊണ്ട് വെളിയിലേക്കു ചാടി. വ്യക്തമായ കേരളവർമ്മയ്ക്ക് അപ്പോൾ മരണം സംഭവിച്ചില്ലെങ്കിലും മാരകമായ 'ഷോക്ക്' ഉണ്ടായി. കുറച്ചുദിവസം കഴിഞ്ഞ് അദ്ദേഹം മരിച്ചു. 'പട്ടി ചാടിയെന്നത് കുട്ടൻപിള്ളയ്ക്കു തോന്നിയതിൽ ഒരു കുറ്റവുമില്ല. കാലൻ എന്നെ കൊണ്ടുപോകാൻ ആഗ്രഹിച്ചതല്ല തോന്നൽ കുട്ടൻപിള്ളയ്ക്ക്

ഉണ്ടാക്കിയതാണ്' എന്നു കേരളവർമ്മ എന്റെ അപ്പപ്പനോടു പറഞ്ഞുവെന്നാണ് അദ്ദേഹം എന്നോട് ഒരിക്കൽ പറഞ്ഞത്. ഡ്രൈവർക്കു വല്ലായ്മ തോന്നാതിരിക്കാൻവേണ്ടി കേരളവർമ്മ കസവുമേരിയതും കസവുമുണ്ടും മറ്റും അദ്ദേഹത്തിനു കൊടുത്തയച്ചുവത്രേ അയ്മനം കുട്ടൻപിള്ളയ്ക്കു തൊപ്പിയില്ലായിരുന്നുവെങ്കിലും കേരളകാളിദാസന്റെ മരണത്തിനു കാരണമുണ്ടാക്കിയ ആളെന്ന നിലയിൽ ഒരു തുവൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൊപ്പിയിൽ ചേർന്നു. അപ്പപ്പനെ കാണുന്ന വേളയിൽ എല്ലാം, തൊപ്പിയില്ലാത്ത ഞാൻ തൊപ്പിയെടുത്തിട്ടുണ്ട് തലയിൽനിന്ന്. മയൂരസന്ദേശമെഴുതിയും ശാകുന്തളം തർജ്ജുമചെയ്തും കാളിദാസന്റെ മേഘസന്ദേശത്തെയും ഒരിളിന്തൽ ശാകുന്തളത്തെയും അപമാനിച്ച കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാനെ എന്റെ അമ്മയുടെ ജനനിയോഗത്തിനാലുതെ ആർക്കു വകവരുത്താൻ കഴിയും?

അതിരിക്കട്ടെ. 'ഗുസ്തിപ്രബലത'യുള്ള അയ്മനം കുട്ടൻപിള്ള ഒരുദിവസം രാത്രി ശുരാങ്കുടി എന്ന കാട്ടുപ്രദേശത്തിലൂടെ, കാറോടിച്ചു വരികയായിരുന്നു. ഒരു വൃക്ഷത്തിന്റെ മുകളിൽനിന്ന് അടയാളമായി ഒരുപന്തം ഇലിച്ഛ. കാർ അല്പദൂരംകൂടെ മുൻപോട്ടു പോയി. ഒരു വലിയ മരം മുറിച്ചു റോഡിനു

ഉദ്ബുദ്ധമായ ആത്മലാഭത്തിനു സഹായിക്കുന്ന പ്രചാരണം നമുക്കിഷ്ടമാണ്. പക്ഷേ, അതിൽ ഉദ്ബുദ്ധതയ്ക്കു സഹായമരുളുന്ന അംശമില്ലെങ്കിൽ നമ്മൾ പ്രതിഷേധിക്കും. പ്രചാരണപരങ്ങളായ കഥകളെയും കാവ്യങ്ങളെയും ഇതുകൊണ്ടാണ് സഹൃദയർ ഇഷ്ടപ്പെടാത്തത്.

കുറുകെയായി ഇട്ടിരുന്നു. കാർ നിന്നു. ചെമ്പുലിംഗം കൂട്ടുകാരോടുകൂടി അപ്പപ്പന്റെ അടുത്തെത്തി. എല്ലാം പിടിച്ചുവാങ്ങിച്ഛ. ഹനുമാന്റെ രൂപം കൊരുത്തിട്ട സർണ്ണമാല വരെ അവർ കൈക്കലാക്കി. 'പെയ്ക്കോ' എന്ന കല്പന. കാർ 'സ്റ്റാർട്ടാക്കി'യപ്പോൾ 'നിറുത്ത്. പെട്രോളിനു പണമുണ്ടോ?' എന്നു ചെമ്പുലിംഗത്തിന്റെ ചോദ്യം. നാഗർകോവിലിൽ എത്താനുള്ള പെട്രോളേയുള്ള എന്ന് അയ്മനം. നാഗർകോവിലിൽനിന്ന് തിരുവനന്തപുരത്ത് എത്താനാവശ്യമുള്ള പെട്രോളിലെ വില ചെമ്പുലിംഗം കൊടുത്തു.

അന്നത്തെ സാക്ഷാൽ ചെമ്പുലിംഗമാണ് എന്റെ പേടിസ്സുപ്നത്തിൽ ആവിർഭവിച്ചത് 'ഗോസ്റ്ററായി. പക്ഷേ, നേരം വെളുക്കുമ്പോൾ എന്റെ പേടിയിലൊന്നും പോകും. ദൂരെ മരുതാമല ഹരിതകണ്ഠകും ചാർത്തി തിളങ്ങുന്നതു കാണുമ്പോൾ രാത്രിയിൽ തസ്കരപ്രമാണിയെ കണ്ടാലും വേണ്ടില്ല അവിടംവിട്ടു പോകേണ്ടതില്ല എന്നു ഞാൻ തീരുമാനിക്കും. ചിലപ്പോൾ മുടർമഞ്ഞ് എന്ന മസ്ലിൻ ചാർത്തിയായിരിക്കും മരുതാമലയുടെ നില. 'പകൽ പകുതി കടന്ന ഭാസ്കരന്റെ പ്രകടമരീചികളോട് ശോഭിക്കുന്ന ആ മാമല സായാഹ്നവേളയിൽ അരുണിമയർന്നു നില കൊള്ളും. നിലാവ് പരന്നൊഴുകുന്ന രാത്രികളിൽ രത്നനിർമ്മിതമാണ് അതെന്ന് എനിക്കു തോന്നും. ഒരുദിവസം കാലത്ത് ഞാൻ അങ്ങോട്ടേക്കു നടന്നു. ഏതോ തമിഴ് രാജാവ് കെട്ടിയ കോട്ടയുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ചവിട്ടി, 'ഉട' എന്ന വൃക്ഷത്തിന്റെ മുള്ളുകളിൽ പാദമർത്തി ചോരയൊലിപ്പിച്ച് മുന്നോ നാലോ മണിക്കൂർ നടന്നു ഞാൻ മരുതാമലയിൽ എത്തിയപ്പോൾ ശോഭയില്ല, ഭംഗിയില്ല, മുഖ്യതമിള. വെറും പാറക്കെട്ട്. രാജ്യദ്രോഹിയും ജനദ്രോഹിയുമായ സേച്ഛാശാധികാരിയെപ്പോലെ സൂര്യൻ എന്റെ തലയ്ക്കുമുകളിൽ കത്തിനില്ക്കുന്നു. പക്ഷികളുടെ കളകളുമില്ല. കാത് പിളർന്നു ചെല്ലുന്ന നിഗൂഢഭത. ചുടേറ്റ് മരുതാമല തളരുന്നതുപോലെ എനിക്കു തോന്നി. എനിക്കും തളർച്ചയുടെ ആരംഭം. അവിടെയുള്ള ഒരു മണ്ഡപത്തിൽ ഞാൻ കയറിക്കിടന്നു. അവിടെ മൂന്നു

സിമാർ. ഇഹലോകസുഖങ്ങളെല്ലാം നന്നപ്രഭാവങ്ങളെക്കുറിച്ചു കരുതിയ ആ കാഴ്ചയവസ്ത്രക്കാരെ പിന്നീട് പൊലീസ് അറസ്റ്റുചെയ്തു. ഏതോ കൊലപാതകം ചെയ്തിട്ട് സന്യാസിമാരായി കഴിഞ്ഞു കൂട്ടുകയായിരുന്നു അവർ. പ്രിയപ്പെട്ട വായനക്കാരേ, ദുരൈനിന്നുള്ള ഒരു കാഴ്ചയിലും വിശ്വാസമർപ്പിക്കരുതേ. ഞാൻ സായാഹ്നത്തിൽ തിരിച്ചു വീട്ടിലെത്തിയപ്പോൾ മരുതാമല സുവർണ്ണകഞ്ചുകമണിഞ്ഞ് നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. സ്നേഹിതരായ നിരൂപകരുടെയും സൗഹൃദമുള്ള പ്രത്യാധിപന്മാരുടെയും ആനുകൂല്യമെന്ന മസ്ലിൻ ചാർത്തി മുൾവന് സിങ്ങിന്റെയും മറുത്തുവരുടെയും രചനകൾ നില്ക്കുന്നു. ദുരൈനിന്നുള്ള കാഴ്ചയ്ക്ക് അവ മനോഹരങ്ങൾ. അടുത്തു ചെല്ലൂ. ചുടുകൊണ്ട് ദേഹം പൊളളും. കൂർത്ത കരിങ്കൽക്കഷണങ്ങൾ തറച്ച് കാലു വിണ്ടുകിറി ചോരയൊലിക്കും.

പഴം വരട്ടിയതു തേടി

ഇറ്റാലി റിഫ്ക്രിൻ എഴുതിയ Entropy എന്ന നല്ല പുസ്തകത്തെക്കുറിച്ച് ഞാൻ മുൻപ് എഴുതിയിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏറ്റവും പുതിയ പുസ്തകമാണ് Time Wars. കാലത്തെക്കുറിച്ച് പ്രൗഢമായ രീതിയിൽ രചിക്കപ്പെട്ട ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ജന്തുശാസ്ത്രപരമായ കാലത്തെക്കുറിച്ച് (biological time) ഒരു ധ്യാനമുണ്ട്. അതിൽ ഒരു സിസ് ഡോക്ടറുടെ അനുമാനങ്ങളെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഡോക്ടർ ടെറസ്റ്റിലി എന്നാണ് പ്രഭാതകേഷണം കഴിക്കുക. എല്ലാ ദിവസവും പ്രഭാതത്തിൽ കൃത്യസമയത്ത് അടുത്തുള്ള ഒരു തേനീച്ചക്കുട്ടിയിൽനിന്നു തേനീച്ചകൾ ഡോക്ടറുടെ മേശപ്പുറത്തുനിന്നു 'ജാം' പങ്കുപറ്റാനായി എത്തും. ഡോക്ടർ ടെറസ്റ്റിലിയിൽനിന്നു മാറി വീട്ടിനകത്തിലേക്കു പ്രാതൽ കഴിച്ചുനോക്കിയിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ, മുൻപുള്ള ദിവസങ്ങളിൽ ഏതുസമയത്തു തേനീച്ചകളെത്തിയോ ആ സമയത്തുതന്നെ അവ ടെറസ്റ്റിലി എത്തി ജാമിനുവേണ്ടി പറന്നു. ആദ്യത്തെ ദിവസം ജാം കണ്ട സമയത്തുതന്നെ അടുത്തുള്ള ദിവസങ്ങളിലും അവ എത്തിയതുകൊണ്ട് ഡോക്ടർ തീരുമാനിച്ച കാലത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരു സ്മരണ തേനീച്ചകൾക്കുണ്ടെന്ന്. (built-in memory of time എന്നു ഗ്രന്ഥകാരൻ) കഥകൾ തേനീച്ചകളാണ്. കലാകൗമുദി, മാതൃഭൂമി ഈ വാരികകൾ പഴം വരട്ടിയതും. (jam) ആർ എവിടെ മാറിയിരുന്നാലും തേനീച്ചകൾ ജാം അന്വേഷിച്ചെത്തും. ഒരു 'ബിൽറ്റ് ഇൻ മെമറി ഓഫ് ടൈം' അവയ്ക്കുണ്ട് എന്നതു ശരി. ഈ രീതിയിൽ വന്നെത്തിയ ഒരു തേനീച്ചയാണ് 'ഇന്നു പുലർച്ചയ്ക്ക്' എന്ന ചെറുകഥ. (കലാകൗമുദി—മണർകാട് വിജയൻ)

വിശപ്പു സഹിക്കാനാവാതെ വരുമ്പോൾ അന്യന്റെ പറമ്പിൽ കയറി രാത്രിയിൽ മരച്ചീനി തോണ്ടിയെടുക്കുന്നവരുണ്ട്. കുറെ നേരം മണ്ണുമാന്ത്രിയായ കിഴങ്ങു കാണു. അതു കിട്ടിക്കഴിഞ്ഞാൽ സംശയത്തോടെ

നാലുപാടും നോക്കിക്കൊണ്ട് വീട്ടിലേക്കു പോരും. സ്വന്തമായി വീട്ടിലെ പറമ്പിൽ മരച്ചീനിയുള്ളവർക്ക് അതിന്റെ ആവശ്യമില്ല. 'എടാ ഗോപാലാ, നാലു കപ്പ തോണ്ടിയെടുത്ത് പുഴുങ്ങി തേങ്ങ ചുരണ്ടിയിട്ട് കട്ടിച്ചമ്മനിയുമായി കൊണ്ടുവാടാ' എന്നു പരിചാരകനോട് ആജ്ഞാപിച്ചാൽ മതി. കഥയിലെ വിശപ്പു കാരൻ (ഭാര്യ പ്രസവത്തിൽ മരിച്ചിട്ടു മൂന്നുകൊല്ലമായി. അതുകൊണ്ട് വിശപ്പുണ്ട്) അന്യന്റെ പറമ്പിൽ കയറുന്നില്ല. പരിചാരകനെ വിളിക്കുന്നുമില്ല. തനിയെതന്നെ ഓർമ്മയാകുന്ന കിഴങ്ങ് പൊക്കിയെടുക്കുന്നു. അതിനു കാരണം മരിച്ച ഭാര്യതന്നെ. അവൾ നിദ്രയിലോ അർദ്ധനിദ്രയിലോ ആവിർഭവിച്ച് അയാളോടു പറയുന്നു ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന മകളുടെ—ഉമ്മയുടെ—തലയിൽ പേൻ കൂടിയിരിക്കുന്നുവെന്ന്. മൂന്നുവാങ്ങി തേക്കണമെന്ന്. അല്ലെങ്കിൽ തല മൊട്ടയടിക്കണമെന്ന്. ഭാര്യ ദുഃഖനിവേദനം നടത്തി സ്നേഹത്തെ ഉദ്ദീപിപ്പിച്ചിട്ട് സ്വർഗ്ഗത്തേക്കു വീണ്ടും കയറിപ്പോകുമ്പോൾ ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന ഭർത്താവ് 'റിട്രോസ്പെക്ടിവ് ടെക്നിക്'കിലൂടെ സംഭവിച്ചതെന്തെന്നു സ്വപ്നമാക്കുന്നു. ഭാര്യ മൂന്നാമതും ഗർഭിണിയായപ്പോൾ ഭർത്താവ് നിർദ്ദേശിച്ച ഗർഭച്ഛിദ്രം നടത്താമെന്ന്. അത് അവൾക്ക് ഷോക്കായി. പ്രസവിച്ചപ്പോൾ ചാപിള. അവളും പേറിൽ മരിച്ചു. ഭർത്താവിന് ദുഃഖവും നിരാശതയും. എങ്കിലും കുഞ്ഞുങ്ങളുടെ അമ്മയല്ലേ? സഹതാപമെങ്കിലും കാണാതിരിക്കുമോ? സ്വല്പം വിശപ്പ്—കേശവദേവിന്റെ ഭാഷയിലാണെങ്കിൽ ഹൃദയത്തിന്റെ വിശപ്പ്—ഉണ്ടാകാതിരിക്കുമോ? അയാൾ സ്മരണയുടെ മരച്ചീനി ഉയർത്തിയെടുക്കുന്നു.

വളരെ കായലിൽ ഇറക്കി വഞ്ചിക്കാരൻ തുഴത്താൽ അത് എവിടെയെങ്കിലും അടുപ്പിക്കണമല്ലോ. മണർകാട് വിജയന്റെ കഥാ വഞ്ചി ഒരിടത്തും അടുക്കുന്നില്ല. അലങ്കാരമുപേക്ഷിച്ചു പറയട്ടെ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കഥയ്ക്ക് ഒരു പോയിന്റുമില്ല. എത്രയോ സ്ത്രീകൾ പ്രസവത്തിൽ മരിക്കുന്നു. പ്രസവം എന്ന ആ പ്രത്യക്ഷസത്യത്തിനപ്പുറത്തുള്ള ഏതെങ്കിലും പരോക്ഷസത്യമെടുത്തു കാണിക്കുമ്പോഴാണ് അതു സാഹിത്യമാവുന്നത്. അങ്ങനെ ചെയ്യാത്തതുകൊണ്ട് സാഹിത്യത്തിലേക്ക് ഇത് ഉയരുന്നില്ല. ഒരു ജീവിത സത്യത്തിന്റെ പുനരാവിഷ്കരണം മാത്രമാണിത്.

"പ്യാമർദ്ദമൊട്ടിട നടന്നു"

പുണ്യവാളന്മാരെന്നും പാപികളെന്നും വിഭിന്നങ്ങളായ വർഗ്ഗങ്ങളില്ല. മിക്ക ആളുകളും ചിലപ്പോൾ സത്യസന്ധരാണ്, ചിലപ്പോൾ അങ്ങനെയല്ല. ചിലപ്പോൾ സഹായിക്കും. മറു ചിലപ്പോൾ സഹായിക്കില്ല" എന്ന് ഒരു മനശാസ്ത്രജ്ഞൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. സത്യവും ഇതുതന്നെ നോക്കുന്നു. കവികളും നോവലെഴുത്തുകാരും 'സഹജാവബോധം' കൊണ്ട് ഇതു കണ്ടുപിടിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആരെങ്കിലും കഷ്ടപ്പെടുന്നുവെന്നറിഞ്ഞാൽ അയാളുടെ വീട്ടിൽ ആരുമറിയാതെ ചെന്ന് ഒരു സ്വർണ്ണനാണ്യം

ചങ്ങമ്പുഴ

മേശപ്പുറത്തു വച്ചിട്ട് പോകുന്ന മേയർ ഷാങ് വൽ ഷാങ് തന്റെ പേരുള്ള ഒരുത്തനെ അറസ്റ്റുചെയ്തതിനെ കോടതിയിൽ വിസ്തരിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് അറിഞ്ഞ് അങ്ങോട്ടു പോകുന്നു. (പാവങ്ങൾ എന്ന നോവൽ) വഴിക്കുവച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുതിരവണ്ടിക്കു കേടു പറയുന്നു. യാത്ര നിർവിഹിനം തുടരാൻ സഹായിച്ച ഒരു ബാലൻ പണം ചോദിച്ചപ്പോൾ സ്വർണ്ണനാണ്യങ്ങൾ വാരിയെറിയുന്ന മേയർ അവന് ഒരു ചെറിയ നാണയപോലും കൊടുത്തില്ല. മാത്രമല്ല അവനെ ഭർത്സിക്കുകയും ചെയ്തു എന്നാണ് എന്റെ ഓർമ്മ. ഏത് ഉത്കൃഷ്ട പുരുഷനും നന്മയിൽ 'ശരാശരി'ക്കാരനാണെന്ന് ആ മനശാസ്ത്രജ്ഞൻ പറഞ്ഞത് തികഞ്ഞ സത്യമാണ്. പക്ഷേ, പ്രവൃത്തികൾക്കു സാർത്ഥകത്വം വരണമെങ്കിൽ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ട സാൻമാർഗ്ഗികനിയമങ്ങൾക്കു യോജിച്ചവിധത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കണം. 'അന്യനെ വേദനിപ്പിക്കരുത്' എന്നു സാമാന്യമായ സാൻമാർഗ്ഗിക നിയമം. ആ അന്യൻ ഒരു ഹേതുവുമില്ലാതെ നമ്മെ വാക്കുകൾക്കൊണ്ടു കൂത്തി മുറിവേല്പിക്കുമ്പോൾ നമ്മൾ പകരം ഒന്നും പറയാതെ നടന്നുപോയാൽ സാൻമാർഗ്ഗം ഇയിക്കും. ആ പ്രവൃത്തി സാർത്ഥകമാകും. ഹൃദയത്തിൽ ഒരു സംഘട്ടനം നടന്നതിനുശേഷമാവും മൗനം അവലംബിച്ചുള്ള ആ പോക്ക്. ഈ സംഘട്ടനത്തെ ഒട്ടൊക്കെ ആകർഷകമായി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ചെറുകഥയാണ് അഷ്ടമൂർത്തിയുടെ 'എലിവേയ്റ്റിലെ അവസരങ്ങൾ' (കുങ്കുമം വാരിക). ലിഫ്റ്റിൽ ആരോ കളഞ്ഞ നൂറുരൂപ നോട്ട് കിടക്കുന്നു. ലിഫ്റ്റ് പ്രവർത്തിപ്പിക്കുന്നവൻ ഉറക്കം. കൂടെ ഒരു സ്ത്രീ മാത്രമേയുള്ളൂ. യാദൃച്ഛികമായി വിളക്കുകെട്ടിപ്പോയ അയാൾക്കു നോട്ട് ക്വീറ്റ് എടുത്തുകൊണ്ട് പേടി. അത് എടുത്തെങ്കിൽ ഒരുത്തന്റെ കൈയിൽനിന്നു കടം മേടിച്ച നൂറുരൂപ തിരിച്ചു കൊടുക്കാമായിരുന്നു. എന്നിട്ടും സാൻമാർഗ്ഗപന്തയ്ക്ക് ഇയാൾ കൈവരുന്നു. നോട്ട് എടുക്കാതെ അയാൾ ലിഫ്റ്റിൽനിന്ന് ഇറങ്ങിപ്പോകുന്നു. ഇവിടെ

രണ്ടു ശക്തിവിശേഷങ്ങളാണുള്ളത്. കടം
വിട്ടാനുള്ള ആഗ്രഹം ഒന്ന്. നോട്ടെടുത്താൽ,
അത് സ്ത്രീ കണ്ടാൽ മാനഹാനി. രണ്ടും
ഇടയുന്നു. ആദ്യത്തേത് ചിലപ്പോൾ കൂടുതൽ
കരുത്താർജ്ജിക്കുമെന്നും അയാൾ നോട്ട്
മുട്ടിത്തേക്കുമെന്നും നമുക്കു തോന്നുന്നു.
രണ്ടാമത്തെ ശക്തിവിശേഷം ആദ്യത്തേതിനെ
പൊരുളുപ്പെടുത്താൻ ശ്രമിക്കുന്നു. ഒന്നാ
മത്തേത് രണ്ടാമത്തേതിനെയും. ഈ സംഘട്ട
നം ചിത്രീകരിക്കുന്നതിലാണ് ഇക്കഥയുടെ
മേന്മയിരിക്കുന്നത്.

ചോദ്യം, ഉത്തരം

“വലിയ സന്മാർഗ്ഗവാദികൾക്കു വലിയ
ആത്മവിശ്വാസമാണ് അല്ലേ?”

“എന്നു പറയാൻ വയ്യ. ആ ആത്മവിശ്വാസം
പലപ്പോഴും വിദേഷത്തിന്റെ ഫലമായിരിക്കും.
ഉപകർത്താവ് ചെന്ന് അപേക്ഷിക്കുമ്പോൾ
സഹായം ചെയ്യാത്ത സന്മാർഗ്ഗവാദി അയാളെ
യഥാർത്ഥത്തിൽ പൂച്ഛിക്കുന്നവനെ സഹാ
യിക്കും. അത് ഉപകർത്താവിനോടു സ്വാഭാവി
കമായി തോന്നുന്ന വിദേഷത്തിന്റെ ഫല
മാണ്.”

“യുവാക്കന്മാരെ കണ്ടാൽ അവരുടെ
മുഖത്തു നോക്കാതെ ചകുവള്ളത്തിൽ കണ്ണു
കളുന്ന് ‘പാർക്കിംഗ്സ്’ ഡിസിസ്’
പിടിച്ചുവരെപ്പോലെ വടിയായി നടന്നുപോകുന്ന
ചെറുപ്പക്കാരികളെക്കുറിച്ച് എന്താണ് അഭി
പ്രായം?”

“അവരെപ്പോലെ യുവാക്കന്മാരിൽ താൽ
പര്യമുള്ളവർ വേറെ കാണില്ല. ഈ ലോകത്തു
ഇല്ലാത്താസയാണ് ഏറ്റവും പ്രധാനമായത്.
എതിരെ വരുന്നത് ആരാണ് അറിയുവാൻ
ഏതു സന്നദ്ധനാകും സന്നദ്ധനാകും
ഏതു വ്യക്തിയും വ്യക്തിയ്ക്കും താൽപര്യം
കാണും. ചെറുപ്പക്കാരുടെ കാര്യം പിന്നെപ്പറ
യാനുമില്ല. അതുകൊണ്ട് അന്യരെ ശ്രദ്ധിക്കു
ന്നില്ലെന്നു ഭാവിക്കുന്നവർ സത്യാത്മകമായി
ട്ടില്ല പെരുമാറുക.”

നിങ്ങൾ സായ്പന്മാരുടെ, ബുദ്ധി
ശക്തിയെ കാണിക്കുന്ന ചൊല്ലുകൾ എടു
ത്തെഴുതുന്നു. നന്ന്. നമ്മുടെ നാട്ടിൽ
അങ്ങനെ ആരുമില്ലേ?”

തീർച്ചയായുമുണ്ട്. എൻ. ഗോപാലപിള്ള,
പി.ആർ. പരമേശ്വരപ്പണിക്കർ (പ്രൊഫൈസ്
ചാൻസലറായിരുന്നു), കുട്ടിക്കൃഷ്ണമാരാർ,
ഡോക്ടർ കെ. ഭാസ്കരൻനായർ ഇവർ ഏതു
സായ്പിനെയും അതിശയിക്കും. പടിഞ്ഞാറൻ
വിദ്യാഭ്യാസമില്ലാതെ സംസ്കൃതവിദ്യാഭ്യാസം
മാത്രം ലഭിച്ച് പാണിനിയുടെ സൂത്രങ്ങൾ
ഉരുവിട്ടു നടക്കുന്ന ചിലരെപ്പറ്റി ഭാസ്കരൻ
നായർസ്റ്റാൻ ഒരിക്കൽ പറഞ്ഞു: അവർ, ‘പശു
പുല്ലുതിന്നുന്നു’ എന്നു കേട്ടാൽ അതിന്റെ
അർത്ഥമല്ല ആദ്യം ഗ്രഹിക്കുക. ‘പശുവാകുന്ന
കർത്താവ്’ പൂല്ലാകുന്ന കർമ്മത്തെ ചെയ്യുന്നു’
എന്നാണ്. ആദ്യം മനസ്സിലാക്കുന്നത്. പിന്നീടേ
ശരിയായ അർത്ഥഗ്രഹണമുണ്ടാകൂ. പി.ആർ.
പരമേശ്വരപ്പണിക്കർ ഒരിക്കൽ എന്നോടു
പറഞ്ഞു: ‘സർവ്വകൃതം മാത്രം പഠിച്ചവർ
ആദ്യമേ വിഷയത്തിൽ വിദഗ്ദ്ധരാണ്.
സമ്മതിച്ചു. പക്ഷേ, അവർ ടെക്നീഷ്യൻസ്

മരിച്ച വിട്ടിട്ടില്ലെന്നാൽ മിണ്ടാ തിരിക്കാം. സാഹിത്യം മരിക്കു മ്പോൾ വിമർശകൻ മിണ്ടി പ്പോകും.

മാത്രമാണ്. എന്റെ മേശയുടെ പൂട്ട്
ചീത്തയായാൽ അതു തുറന്നുതരാൻ കൊല്ല
പ്പണിക്കാരനെ കഴിയൂ. പ്രതിഭാശാലിയായ
ഇവഹർലാൽ നെഹ്റുവിനു കഴിയില്ല. അതു
കൊണ്ട് കൊല്ലൻ നെഹ്റുവിനെക്കാൾ കേമ
നാണോ? ഇത്തരം ചോദ്യങ്ങളും പ്രസ്താവ
ങ്ങളും കേൾക്കുമ്പോൾ നിസ്സാരങ്ങളെന്നു
തോന്നും. പക്ഷേ, ബുദ്ധിയുള്ളവർക്കേ
ഇതിനു കഴിയൂ.”

“കേരളത്തിലെ സമൂഹപരിഷ്കർത്താക്ക
ളെക്കുറിച്ച് എന്തു പറയുന്നു?”

“കൊള്ളാം. നല്ല ആശയമാണ് അവരെ
ഭരിക്കുന്നത്. പക്ഷേ, അതിനിറങ്ങുന്നവർ
ആവശ്യകതയിൽക്കവിഞ്ഞു പ്രവർത്തിച്ച് ബഹു
ജനത്തിന്റെ പൂച്ഛം നേടും.”

“ഓരോ പെണ്ണിന്റെയും വിചാരം?”

“ഞാൻ സുന്ദരിയാണെന്ന്. ആ
വിചാരമുള്ള പെണ്ണാണ് ആവശ്യമില്ലാതെ
റോഡിൽ ഓടുന്നത്. ഓട്ടം ശരീരഭാഗങ്ങളെ
ചലിപ്പിക്കും. ചലനംകൊള്ളുന്ന അവയവങ്ങൾ
പുരുഷനെ കൂടുതൽ ആകർഷിക്കുമെന്നു
പെണ്ണിനറിയാം. പല ട്രിക്കുകളുണ്ട് ഇക്കൂട്ടർ
ക്ക്. വിദ്യാർത്ഥിനിയായിരിക്കുമ്പോൾ സേർ
ട്ടിഫിക്കറ്റിന്റെ കോപ്പിയിൽ ഒപ്പിടിക്കാനും
കോൺഡക്ട് സേർട്ടിഫിക്കറ്റിന് വാങ്ങാനും
വേണ്ടി അന്നു സർക്കാർ സർവീസിലായിരുന്ന
എന്നെക്കൊണ്ടാൻവേണ്ടി ഒരു പെൺകുട്ടി
വരുമായിരുന്നു. പില്ക്കാലത്ത് ‘ആശ്രിത’
എന്ന നിലയിൽ അവൾക്ക് സർക്കാർജോലി
കിട്ടി. വിവാഹം കഴിഞ്ഞു, കുട്ടികളുമുണ്ടായി.
മദ്യവ്യയസ്സിലേക്കു കടക്കുന്ന അവൾ ബസ്സ്
വന്നുനിന്നാൽ മറു മര്യാദക്കാരികളായ
സ്ത്രീകളെപ്പോലെ ഫുട്ബോർഡിൽ കാലു
വച്ച് കയറുകയല്ല ചെയ്യുന്നത്. മന്ദഗതിയി
ലായ ബസ്സിനു സമാന്തരമായി ചെറുതായി
ഒന്ന് ഓടും. അങ്ങനെ സമാന്തരമായിത്തന്നെ
നിന്നുകൊണ്ട് സ്പ്രിങ് വച്ച് ഉയരുന്നതുപോ
ലെ ഒരു ചെറിയ ചാട്ടാചാടി ഫുട്ബോർഡിൽ
രണ്ടുകാലും ഒരേസമയം വയ്ക്കും. എന്നിട്ടു
തിരിഞ്ഞ് അകത്തേക്കു കയറും. ആ
രൊക്കണിക്കാനാണിതൊക്കെ?”

അവിടെ നടക്കുന്നതും യാഗമല്ലേ?

ഞാൻ തിരുവനന്തപുരത്തെ ബസ്സ്

സ്റ്റേഷനിൽ ബസ്സ് കാത്തുനില്ക്കുക
യെന്നു. അപ്പോൾ ഒരു പാതിരിയെ
ചയ്യപ്പെടാനിടയായി. ബസ്സ് വന്നപ്പോൾ
ഞങ്ങൾ ഇരുന്ന് ഒരേ സീറ്റിൽ അടുത്തടു
ത്ത്. ക്രമേണ പാതിരി മതപരങ്ങളായ
കാര്യങ്ങളിലേക്കു കടന്നു. ഞാൻ ഇന്റർമെക്കോ
ണ്ടു ഹിന്ദുവാണെങ്കിലും എനിക്കു ഹിന്ദു
മതത്തോടു വിശേഷിച്ചൊരു ആഭിമുഖ്യവുമില്ല.
ക്രിസ്തുമത ഗ്രന്ഥങ്ങളും ഇസ്ലാം ഗ്രന്ഥ
ങ്ങളും വായിക്കും. മനസ്സിലാക്കും. പക്ഷേ,
അടുത്തിരുന്ന പാതിരി ക്രമേണ എന്നെ
‘പ്രോസിഡിറൈസ്’ ചെയ്യാൻ—മതാന്തരീക
രണം നടത്താൻ—ശ്രമിക്കുകയാണെന്നു ക
ണ്ടപ്പോൾ എനിക്ക് അയാളോടു പൂച്ഛം
തോന്നി. വിനയം വിടാതെ ഞാൻ ആ
മനുഷ്യനോടു പറഞ്ഞു: “ഫാദർ, എല്ലാ
മതങ്ങളുടെയും ലക്ഷ്യം ഒന്നാണ്. മാർഗ്ഗ
ങ്ങൾക്കു മാത്രമേ വ്യത്യാസമുള്ളൂ. വലിയ
കൈസ്തവ പുരോഹിതന്മാർ ഈ സത്യം
മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. പണ്ട് ഞാൻ പത്തനാ
പുരത്ത് ഒരു മീറ്റിങ്ങിനു ചെന്നപ്പോൾ
ബിഷപ്പിന്റെ ഭവനത്തിൽച്ചെന്ന് അദ്ദേഹ
ത്തോടു സംസാരിച്ചു. അദ്ദേഹം സ്വന്തം
ലൈബ്രറിയിലേക്കു എന്നെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു
പോയി. അവിടെ ഏറിയകൂറും ഔപനിഷദീയ
ഗ്രന്ഥങ്ങളാണുണ്ടായിരുന്നത്. ഹിന്ദുദർശ
നത്തിൽ ബിഷപ്പിനുള്ള അവഗാഹം എന്നെ
തെല്ലെ വിസ്മയിപ്പിച്ചു.” പാതിരി പിന്നീട്
എന്നോടു സംസാരിച്ചില്ല. നമ്മുടെ സങ്കല്പ
ങ്ങളെയും ഹൃദയസമ്പന്നതയെയും കരുതി
ക്കൂട്ടി അപഹരിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നവരോടു
നമുക്കു വെറുപ്പു തോന്നും. ഉദ്ബുദ്ധമായ
ആത്മലാഭത്തിനു സഹായിക്കുന്ന പ്രചാരണം
നമുക്കിഷ്ടമാണ്. പക്ഷേ, അതിൽ ഉദ്
ബുദ്ധതയ്ക്കു സഹായമരുളുന്ന അശമിളെല്ല
കിൽ നമ്മൾ പ്രതിഷേധിക്കും. പ്രചാരണപര
ങ്ങളായ കഥകളെയും കാവ്യങ്ങളെയും ഇതു
കൊണ്ടാണ് സഹൃദയർ ഇഷ്ടപ്പെടാത്തത്.

ദേശാഭിമാനി വാരികയിൽ ‘സുരഭെയുടെ
പരീക്ഷണങ്ങൾ’ എന്ന ചെറുകഥയെഴുതിയ
എം. സതിക്കു കരുതിക്കൂട്ടിയുള്ള പ്രചാരണം
കൊണ്ട് നമ്മുടെ ഹൃദയസമ്പന്നതയെ ചൂഷ
ണം ചെയ്യണമെന്നില്ല. താങ്കട്. എങ്കിലും
‘എന്നാലും താതനല്ലേ’ പുനരവിടെ നടക്കുന്ന
തും യാഗമല്ലേ? എന്നു പുരാണത്തിലെ സതി
ചോദിച്ചതുപോലെ കേരളത്തിലെ സതി
‘എന്നാലും ദേശാഭിമാനി വാരികയല്ലേ?
പ്രചാരണംശമിപ്പാതെ കഥയെഴുതുന്നതു തെ
ററായി വരില്ലേ? എന്നൊക്കെ ചോദിക്കുന്നത്
എന്റെ ആന്തരശ്ലോകം കേൾക്കുന്നു. (തെ
ററിട്യാർക്കുത്ത്. എഡ്വർഡ് ഐ.വി. ദാസി
നെയും സിദ്ദാർത്ഥൻ പരുത്തിക്കാടിനെയും
സ്നേഹിക്കുന്നവനും ബഹുമാനിക്കുന്നവനും
മാണ് ഞാൻ) ബഹുജനത്തിന്റെ ദാരിദ്ര്യത്തി
ലും യാതനയിലും നേരിട്ടു പങ്കുക്കൊള്ളാതെ
ദത്തഗോപുരത്തിലിരുന്ന് ചിത്രങ്ങൾ എഴുതു
ന്നവരെ നിന്ദിക്കാനും അവയിൽ പങ്കുകൊണ്ട്
അവരുമായി താഴാത്മ്യപ്രാപിച്ച് ചിത്രമെഴു
തുന്നവരെ സ്തുതിക്കാനുമാണ് ശ്രീമതിയുടെ
യത്നം. ആശയമെന്തുമാകട്ടെ. അതിന്

കാക്കുത്തവിധം കലാത്മകമായില്ല. പിന്നീട് അനുഭവമെന്നത് നേരിട്ടുള്ള പക്ഷെടുക്കലല്ല. സ്വർഗ്ഗം വർണ്ണിക്കാൻ കവിക്കോ കഥാകാരനോ അവിടെ ചെല്ലേണ്ടതില്ല. ഇയാൾഗോയെ സൃഷ്ടിച്ച ഷെയ്ക്സ്പിയർ ഇയാൾഗോയുമല്ല. അനുഭവമെന്നതും ഇന്മ സിദ്യമായ കഴിവാണു്; ആവിഷ്കാരത്തിനുള്ള കഴിവുപോലെ. ഇതു മനസ്സിലാക്കി സതിധാരാളം ചെറുകഥകൾ വായിക്കുകയും കലയുടെ പട്ടക്കൂട്ടിലൊതുക്കി പ്രചാരണത്തെ കൊണ്ടുവരികയും ചെയ്യണമെന്നാണ് എനിക്കു പറയാനുള്ളത്.

സംഭവങ്ങൾ

1. നമ്മുടെ പ്രശസ്തനായ ഒരു കവിയെക്കുറിച്ചു ജി. ശങ്കരക്കുറുപ്പ് എനിക്കു കൂടുതൽ എഴുതുമായിരുന്നു. 'തൊടുത്തിന് അഞ്ഞൂറുവട്ടം അദ്ദേഹത്തെ മഹാകവിയെന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കുമായിരുന്നു. ഒരുദിവസം ജി., എ.ഡി. ഹരിശർമ്മ ഇവരോടൊരുമിച്ച് ഞാനും ഒരു മിററിങ്ങിനു പോയി. പാലായ്ക്കടുത്തുള്ള വിളക്കുമാടം എന്ന സ്ഥലത്തായിരുന്നു സമ്മേളനം. കാറിലിരുന്നുകൊണ്ട് ശങ്കരക്കുറുപ്പ് ആ കവിയെ മഹാകവി എന്നു പലതവണ വിശേഷിപ്പിച്ചു. എനിക്ക് അസഹനീയമായിത്തോന്നിയപ്പോൾ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോട് ഇംഗ്ലീഷിൽ പറഞ്ഞു: "Sir you are confusing poetry with metrical composition" ജി. എന്നെ ഒന്നു നോക്കി 'നിങ്ങൾ സത്യം പറയുന്നു' എന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കണ്ണുകൾ വിളിച്ചോതി.

2. ആകാശവാണിയിൽ ജോലിയുണ്ടായിരുന്ന ഇ.എം.ജെ. വെണ്ണിയുരും ഞാനും പന്തളം എൻ.എസ്.എസ് കോളേജിൽ ഒരു സമ്മേളനത്തിനു പോയി. ജി. ശങ്കരക്കുറുപ്പ് കവിയല്ലെന്നു എൻ. ഗോപാലപിള്ള പറഞ്ഞതിനു മറുപടിയായിരുന്നു എന്റെ പ്രഭാഷണം. വെണ്ണിയൂർ എന്നെ എതിർത്തു പ്രസംഗിച്ചു. ശങ്കരക്കുറുപ്പിന്റെ കാവ്യങ്ങൾ വെറും ക്രാഫ്റ്റാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംബലിസം സംബലിസമല്ലെന്നുമാണ് വെണ്ണിയൂർ പറഞ്ഞത്. തിരിച്ചു പോരുമ്പോൾ ഞാൻ വെണ്ണിയൂരിനെ അറിയിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മതം അത്രകണ്ടു ശരിയല്ലെന്ന്. ഉടനെ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: Krishnan Nair Don't confuse poetry with verse. Sankara Kurup is only a versifier.

3. വള്ളത്തോൾ മഹാകവിയായെന്നെങ്കിലും കേരളത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയ്ക്കു പ്രചാരമുണ്ടാക്കിയത് എന്റെ ഗുരുനാഥനായ സി.ഐ. ഗോപാലപിള്ളസ്റ്റാറാണ്. സാറിന്റെ പ്രഭാഷണങ്ങൾ സുന്ദരങ്ങളാണ്. ഒരിക്കൽ അദ്ദേഹം പ്രഭാഷണത്തിനിടയിൽ പറഞ്ഞു: എന്റെ വീട്ടിനടുത്ത് ഒരു റേഷൻകടക്കാരനുണ്ട്. അയാൾ കാലത്ത് നാലുമണിക്ക് ഉണർന്ന് ഈശ്വരപ്രാർത്ഥന നടത്തും. "എന്നെ നരകത്തിൽ മുളയ്ക്കുകിലിട്ടു വലിക്കുമ്പോൾ അങ്ങ് എന്നെ രക്ഷിക്കണെ എന്ന് പലതവണ ഉറക്കെപ്പൊട്ടും. അപ്പോൾ തന്നെ നരകത്തിൽ തള്ളുകയും അവിടെ തന്നെ മുളയ്ക്കുകിലിട്ടു വലിക്കുമെന്നും അയാൾക്കു നല്ല ഉറപ്പാണ്" സന്ദർശിച്ചിട്ടു.

വള്ളത്തോൾ

4. തിരുവനന്തപുരത്തെ സെനറ്റ് ഹാളിൽ ആരോ ചങ്ങമ്പുഴയുടെ 'കാവ്യനർത്തകി' എന്ന കാവ്യം ചൊല്ലുകയാണ്. പരസ്യമായി ചങ്ങമ്പുഴയെ മുട്ടായിക്കവിയെന്നും ഇപ്പുള്ളി രാഘവൻപിള്ളയെ തുങ്ങിച്ചത്തവൻ എന്നും പറയാറുള്ള എൻ. ഗോപാലപിള്ള അടുത്തിരുന്ന എന്നൊടു പറഞ്ഞു: "Krishnan Nair, this poem is a miracle. പിന്നെ ചില പദങ്ങൾ ഉയർന്നുനില്ക്കുമെന്നൊരു ഓക്ഷയുണ്ട്. ചുണ്ണിക്കാൻ വരുന്ന സുന്ദരിയുടെ ഒരു പല്ലു ഉതിനിന്നാൽ എങ്ങനെയോ അങ്ങനെ."

തീയല്ല.

അസ്തമയശോഭയാണ്

ഞാനും കൂട്ടുകാരും മഹാരാഷ്ട്രയിലെ വനപ്രദേശത്തു നടക്കുകയായിരുന്നു ഒരു സായാഹ്നത്തിൽ. ഞങ്ങൾ നടക്കുന്നത് സഞ്ചാരയോഗ്യമായ പാതയിലൂടെയെന്നാണ്. ആ പാത കീഴ്ക്കാക്കുതുകായി പോകുന്നു ഒരുവശത്ത്. അവിടെ ഒരു കൊച്ചുപ്രവാഹം. പ്രവാഹത്തിനപ്പുറത്തു കാട്. പെട്ടെന്ന് കൂട്ടുകാരിൽ ഒരുത്തൻ പറഞ്ഞു: അതാ പുലി! ഞങ്ങൾ നോക്കിയപ്പോൾ ഒരു പുലി നീരൊഴുക്കിൽനിന്ന് വെള്ളം കുടിക്കുകയാണ്. ശബ്ദം കേൾപ്പിക്കരുതെന്ന് പുലിയുടെ സ്വഭാവം നല്ലപോലെ അറിഞ്ഞ ഒരു ചങ്ങാതി ആംഗ്യം കാണിച്ചു. പുലി ദാഹം തീർത്തു വനത്തിനുള്ളിലേക്കു പോകുന്നതു വരെ ഞങ്ങൾ ശ്വാസം പിടിച്ചുനിന്നു. എന്നിട്ട് സാഹസികനായ ഒരു സുഹൃത്തിന്റെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ച് ഞങ്ങൾ കീഴ്ക്കാക്കുതുകായ വശത്തിലൂടെ മെല്ലെയിറങ്ങി വനത്തിൽ കടന്നുചെന്നു. എനിക്കു വല്ലാതെ പേടിയിായി. 'വരുന്നില്ല ഞാൻ' എന്നു പറഞ്ഞെങ്കിലും കൂട്ടുകാരൊക്കെ മുന്നോട്ടു പോകുകയായിരുന്നു. അവരുടെ സ്ഥാനമില്ലാതെ എനിക്കെന്റെ വാസസ്ഥലത്ത് തിരിച്ചെത്താനും കഴിയുമായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് അവരോടുകൂടി നടക്കാൻ ഞാൻ നിർബ്ബദ്യനായി. വന്യമൃഗങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഒരു പേടിയിമില്ലാതെ നടന്ന

ചങ്ങാതികളിൽ ഒരുത്തൻ പെട്ടെന്നു നിന്നിട്ടു പറഞ്ഞു: 'അതു കാട്ടുതി'. ഞങ്ങൾ സ്തംഭിച്ചുപോയി. തീതന്നെ. അതു പടർന്നുപടർന്ന് ഇങ്ങോട്ട് എത്തുകില്ലെന്ന് ആരറിഞ്ഞു? അപ്പോഴാണ് ഒരാൾ പറഞ്ഞത് 'അയ്യോ അതു തീയല്ല. അസ്തമിക്കുന്ന സൂര്യന്റെ ചുവപ്പു നിറമാണ്. കാട്ടിനപ്പുറത്തുള്ള ഏതോ വെളം പ്രദേശത്തുനിന്ന് അത് മരങ്ങളുടെ ഇടയിലൂടെ അരിച്ചരിച്ച് എത്തുകയാണ്.' ശരിയായിരുന്നു ആ പ്രസ്താവം. കുറെനേരം ആ ശോഭ ഞങ്ങൾ നോക്കിക്കൊണ്ടു നിന്നു. തിരിച്ചു പോരികയും ചെയ്തു. ഈ സംഭവം ഓർമ്മിച്ചത് കേരളകുമ്പളി വിശേഷാൽപ്രതിയിലെ "അനസൂയയുടെ കൂട്ടുകാരി" എന്ന നീണ്ട കഥ വായിച്ചപ്പോഴാണ്. (കഥാകാരൻ മാർ ഇ.വി. ശ്രീധരനും എസ്. ഭാസ്കരൻ (ദന്തം) നാഗരികജീവിതത്തിന്റെ കൊടുംകാട്ടിൽ കണ്ട ശോഭ ആളിക്കത്തുന്ന അഗ്നിയാണെന്ന് പലരും തെറ്റിദ്ധരിച്ചു. അത് തീയല്ല. ഇരുന്ന് എന്ന നല്ല പെൺകുട്ടിയുടെ തിളക്കമാണെന്ന് ഒരാളും മരണത്തിലേക്കു നീങ്ങുന്ന അയാളുടെ അമ്മയും അറിയില്ല. അവർ രണ്ടുപേരും ആ തിളക്കത്തെ—ഇരുനയെ—അംഗീകരിക്കുമ്പോൾ കഥ പര്യവസാനത്തിലെത്തുന്നു: മാത്രമല്ല, രോഗം ഒരിടത്ത്. അതിനടുത്തു ജീവിതം. ഒന്നു നശിക്കുമ്പോൾ മരണാനുതളിർക്കുന്നു. ഈ വിനാശാത്മകതയും തളിർക്കലും ഇഹലോകജീവിതത്തിന്റെ സവിശേഷതയാണല്ലോ. അതു വ്യത്യാസപ്പെടുത്തുവാൻ കഥാകാരൻ മാർ. കഥയുടെ ആഖ്യാനരീതി പലപ്പോഴും പാളിച്ചപ്പെടുന്നു. അതു സംഭവിക്കാതിരുന്നെങ്കിൽ ഇക്കഥയിലെ പ്രമേയം കൂടുതൽ ശക്തിയോടെ അനുവാചകഹൃദയത്തിൽ വന്നുവീഴുമായിരുന്നു.

മരണം സംഭവിച്ച വീട്ടിൽച്ചെന്നാൽ ഒരക്ഷരംപോലും മിണ്ടരുത്. കുറെനേരം മൗനമായി ഇരുന്നതിനുശേഷം ഗൃഹനായകനോടു ചുരുങ്ങാൻ ഇറങ്ങിപ്പോരണം. മരണംചെങ്കോൽ നടത്തുന്ന ആ അന്തരീക്ഷത്തിൽ ഒരു നാദമരംഗവും ഉയരാൻ പാടില്ല. വകതിരിവ് ഇല്ലാത്തവർ 'അദ്ദേഹം കഷ്ടപ്പെട്ടോ? അവസാനം വരെ ഓർമ്മയുണ്ടായിരുന്നോ?' എന്നൊക്കെ സ്നേഹപൂർവ്വമായി ചോദിക്കും. അരുത്. ഗൃഹനായകന് അത് അസ്വസ്ഥത ഉളവാക്കുകയേയുള്ളൂ.

വിമർശനം അസ്വസ്ഥത ഇനിക്കില്ലെന്നതും ഇങ്ങനെതന്നെ. ഒരു കവിയെ അല്ലെങ്കിൽ ഒരു നോവലിസ്റ്റിനെ ബഹുജ്ഞാന അംഗീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവർക്ക് (സ്ഥിതികാരൻ മാർക്ക്) എതിരായി വിമർശകൻ എന്തു പറഞ്ഞാലും ഇനങ്ങൾ ക്ഷോഭിക്കും. തങ്ങൾ പ്രതീക്ഷിച്ചതിനു വിപരീതമായി വിമർശകൻ പറയുന്നതുകൊണ്ടാണ് ആ ക്ഷോഭം. പക്ഷേ, താൻ എഴുതുന്നതാണ് സത്യമെന്നു വിചാരിക്കുന്ന വിമർശകന് ആ ക്ഷോഭമുളവാക്കാതിരിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. മരിച്ച വീട്ടിൽച്ചെന്നാൽ മിണ്ടാതിരിക്കാം. സ്ഥിതികാരൻ മരിക്കുമ്പോൾ വിമർശകൻ മിണ്ടിപ്പോകും.

പരഹുഘോഷങ്ങൾ ഇല്ലാത്ത
യുദ്ധം ഉണ്ടോ? ഉണ്ടെന്നതന്നെ
യുദ്ധമാണെന്നും എന്റെ ബോധ്യം
യഥാർത്ഥമായ പ്രശസ്തി—
യുദ്ധം—യശസ്സ്. അലകളല്ലല്ലോ
ആഴത്തിന്റെ അളവുകോൽ.

പ്രപഞ്ചമാധ്യമങ്ങളടക്കമുള്ള യുഗ
ത്തിൽ പററിയ സാമർത്ഥ്യമുള്ളവർക്ക്
ബഹുജനശ്രദ്ധ എളുപ്പത്തിൽ ആകർഷി
ക്കുവാൻ കഴിയും. കാരണം നവോഢ്യ
ങ്ങളിലേക്കും സദാ സായം ചലിച്ചുകൊ
ണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു മുവിക്യാമറാപോലെ
യാണു് മനുഷ്യമനസ്സ്. പുതിയതൊന്നും
വിട്ടുപോകാതിരിക്കാൻ വേണ്ടിയാണു്
ഈ നിരന്തര ചലനം. വൈചിത്ര്യങ്ങൾ
തന്മൂലം പെട്ടെന്നു് അതിനെ ആകർ
ഷിക്കും. ചലനമാണല്ലോ ജീവൻ. ചല
നമാണു് വളർച്ച; ചലനാത്മകമായതേ
മനസ്സിനെ ആകർഷിക്കൂ. പുതിയ പ്രതി
ഭാസങ്ങൾ അതിനെ വിശേഷിപ്പിച്ചു ശ്ര
ദ്ധിക്കപ്പെടുന്നു. പുതിയതൊന്നു് പറ
ഞ്ഞാൽ പരിണാമത്തെ തപരിതപ്പെടു
ത്തുന്നവ; വളർച്ചയെ സഹായിക്കുന്നവ.
പുതിയവ പക്ഷേ, വല്ലപ്പോഴുമേ ആ
വിർഭവിക്കുന്നുള്ളൂ. എന്നാൽ കള്ള സ
ന്യാസിമാരെപ്പോലെ പുതുമയുടെ വേ
ഷംകെട്ടി വിചിത്രമായ ഭാവങ്ങളും നി
ലപാടുകളും സ്വീകരിച്ചു വരുന്നവയ്ക്കു്,
പണ്ണമില്ല. ഇത്തരം എഴുത്തുകാരും കൂട്ട
ത്തിൽ എളുപ്പത്തിൽ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടുന്നു.
ഇത്തരക്കാർ ഉൾപ്പെട്ട ഗ്രൂപ്പുകൾ പര
സ്പരം സഹായിക്കാനുണ്ടെങ്കിൽ ഒരു
തരം കീർത്തിയും എളുപ്പത്തിൽ കെട്ടിപ്പു
ടക്കാൻകഴിയും. എങ്കിൽനിന്നു പ്രായേണ
പത്രപംക്തികളിലും പ്രസംഗവേദികളി
ലും തുങ്ങിയാണു് നിലക്കുക. കാരണം
പുതുമയുടെ നാട്യങ്ങളല്ലാതെ പുതുമായി
പകർന്നുകൊടുക്കാൻ ജീവാംശങ്ങളൊ
ന്നും അവരുടെ ഉള്ളിലില്ല. സജീവമായ
അനുഭവങ്ങൾ വായനക്കാരിൽ സഞ്ച
യിക്കുവാനും അവർക്ക് കഴിയുന്നില്ല.
ഇങ്ങനെ നേരിട്ടനുഭവമില്ലാത്ത വായന
ക്കാർക്കു് ഇതു് ഒരുതരം സെക്കൻഡ്
ഹാൻഡ് പ്രസിദ്ധി മാത്രമായിരിക്കും.
വേരോടാത്ത ഇത്തരം പ്രസിദ്ധികൾ
വൈചിത്ര്യത്തിന്റെ അടുത്ത തീര വര
ന്നതോടുകൂടി ഒഴുകിപ്പോവുകയും ചെയ്യ
ുന്നു.

ഇതല്ല യഥാർത്ഥ യശസ്സ് എന്നു ഞാൻ
വിശ്വസിക്കുന്നു. അതു് ഹിമഖണ്ഡത്തെ
പ്പോലെ എട്ടിൽ ഏഴുഭാഗവും ജലപ്പുര
പ്പിൽ അമർന്നുകിടക്കുന്നു—വായനക്കാരു
ന്റെ അനുഭവസരസ്സിൽ ഒരു വായന
ക്കാരന്റെയല്ല, ഒരാളിരം വായനക്കാരു
ടെയല്ല, നാനാതരത്തിലും തലത്തിലും
കാലഗതിയിലുമുള്ള വായനക്കാരുടെ.
മറ്റൊരു തരത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ സഹൃദ
യത്വത്തിന്റെ കാലപരീക്ഷിതമായ
മുഖ്യധാരയിൽ അമർന്നുകിടക്കുന്ന യശ്ശ
സ്സാണു് യഥാർത്ഥമായ യശസ്സ്. അതി
നു് ഔപചാരികമായ അംഗീകാരവും
പ്രത്യക്ഷമായ പ്രശംസയും ആനന്ദപാതി
കമായ അളവിൽ കിട്ടിയെന്നു വരാം;
ഇല്ലെന്നു വരാം. അതൊന്നും അത്ര
അർത്ഥവത്തായ കാര്യമല്ല. ഇതൊക്കെ
എഴുത്തുകാരനു് സന്തോഷം തരുന്നവയാ

ണെങ്കിലും രേഖവുകഴിഞ്ഞാൽ വഞ്ചി
ക്കണവയാണെന്നും പറയാതെ വയ്ക്കു
പ്രകൃതിശക്തികൊണ്ടു് വളർന്നു് പൂക്കുന്ന
സാമ്പത്തുളള എഴുത്തുകാരെക്കുറിച്ചാണു്
ഇവിടെ പറയുന്നതു്. അങ്ങനെയുള്ള
വർ സാമൂഹ്യമാന്യതയോടു് നിസ്സംഗത
പുലർത്തുന്നതാണു് നല്ലതെന്നു് എനി
ക്കു തോന്നുന്നു. മറിച്ച് ആസക്തരായാൽ
ഒരു ഘട്ടം കഴിയുമ്പോൾ മാന്യതയെ
ത്തേടിപ്പോകാൻ തുടങ്ങും; മാന്യത സം
ഘടിപ്പിക്കാനും തുടങ്ങും. പ്രത്യക്ഷപ്ര
ശംസയും ഔപചാരികമായ അംഗീകാ
രവും 'സ്വർഗ്ഗത്തിൽ നിന്നുള്ള മഴപോ
ലെ' സ്വയമേവ വീഴുന്നവയല്ലല്ലോ;
തുറന്നു പറഞ്ഞാൽ കരയൊക്കെ വീഴി
ക്കണവ തന്നെയാണു്. ഇങ്ങനെ പടുത്തു
കെട്ടുന്ന സാമൂഹ്യമാന്യത, തിരിഞ്ഞു്
എഴുത്തുകാരന്റെ അന്തഃകരണത്തിലും
അനിവാര്യമായ മാറ്റം വരുത്തുന്നു.
സമൂഹത്തിലെ 'മാന്യനു്' ചേരുന്ന വിധ
ത്തിൽ ഉള്ളിലെ എഴുത്തുകാരനും 'മാന്യ'
നായിത്തീരുന്നു. എന്നു പറഞ്ഞാൽ
മാന്യതയുള്ള കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചു മാത്രം
എഴുതുന്ന...സമൂഹത്തിലെ 'മാന്യന്മാർ'
തന്നെ പല കക്ഷിക്കുറാണു്. ഒരു
കക്ഷിക്കും അരോചകമാകാത്ത തര
ത്തിൽ എഴുത്തുകാരൻ സ്വയം മാറുന്നു.
വ്യക്തിത്വത്തിന്റെ നിശിതത കറയുന്നു.
നിലവിലുള്ള മൂല്യങ്ങളെ ചോദ്യം ചെയ്യ
വാനും എതിർക്കുവാനും പ്രകോപിപ്പി
ക്കുവാനും കാലത്തിനുമപ്പുറം നിലക്കു
വാനും അറയ്ക്കുന്നു. എഴുത്തുകാരനെ എഴുത്തു
കാരനാക്കുന്നതാകട്ടെ, മുമ്പും പറഞ്ഞിട്ടു
ള്ളതുപോലെ, കാലത്തോടുള്ള അവ
ന്റെ സംഘർഷമാണു്; ആ സംഘർഷം
വിസർജ്ജിക്കുന്ന ഓജസ്സാണു്. ഏതൊ
ക്കെയാണു് ഉപരിതലപ്രശംസകളിലും
ഔപചാരിക മാന്യതയിലും ഭ്രമിക്കാതി
രിക്കാനുള്ള ന്യായങ്ങൾ. സോമർസെ
റു് മോമും എവിടെയോ പറഞ്ഞതായി
ഓർക്കുന്നു, സമൂഹത്തിലെ എഴുത്തുകാ
ന്റെ സ്ഥാനം പൊങ്ങുത്തോറും അവനി
ലെ എഴുത്തുകാരൻ തളർന്നുകൊണ്ടിരി
ക്കുമെന്നു്.

ഈ കാര്യങ്ങളൊക്കെ വന്ന വാക്കിനു്
ഇങ്ങനെ പറയുന്നു എന്നല്ലാതെ സഹൃദ
യത്വത്തിന്റെ കാലപരീക്ഷിതമായ
മുഖ്യധാരയിൽ അമർന്നുകിടക്കുന്ന ആരവ
വിമുഖമായ യശസ്സ് എന്നിക്കേണ്ടെന്ന
അനുബന്ധസിദ്ധാന്തമാണു്. ഇവിടിലും
എന്നുവെച്ച് ഞാനതിനെ നിഷേധിക്കുന്നു
എന്നും അർത്ഥമില്ല. എന്നിക്ക് ഇതേ
ക്കുറിച്ചു് ഒന്നുതന്നെ പറയുവാൻ നില്ക്കു
ള്ളിയില്ല എന്നതാണു് വസ്തുത.
Letters to posterity seldom reach
there—ഭാവി തലമുറയ്ക്കയ്ക്കുന്ന സന്ദേശ
ങ്ങൾ ചുരുക്കമായേ അവുടെ എത്താ
റുള്ളൂ—എന്നു് അപ്സ്ൺ സിൻക്ലയർ
ഉദ്ധരിച്ച ഒരു ചൊല്ല് ഇവിടെ ഓർത്തു
പോകുന്നു. തല്ലാലകീർത്തിയുടെ തിര
പ്പുറത്തു കയറി അനുഗൃഹീതയിലേക്കു്
സഞ്ചരിച്ചുകളയാം എന്ന വിചാരം
സാഹസികമാണു്. എങ്കിൽക്കൂടികുമാര
നാശൻ സന്ദർഭവശാൽ പറഞ്ഞതായി
കേട്ടിട്ടുണ്ടു്, തന്റെ കവിത വായി

ക്കാൻവേണ്ടി അന്യർ മലയാളം പഠിക്കു
ന്ന ഒരു കാലവും വരുമെന്നു്. (കാളിദാസ
കൃതികൾ വായിക്കാൻവേണ്ടി ചില
ജർമ്മൻകാർ ആശാന്റെ അടുത്തു്
സംസ്കൃതം പഠിക്കാൻ വന്നതാണു്
സന്ദർഭം) കാലചക്രഗതിയിൽ ഏതുക്കളെ
പ്പോലെ മാറിവരുന്ന സഹൃദയമാക്കു
ളെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്ന കേവലഭാവങ്ങൾ
തന്റെ കൃതികളിലുണ്ടെന്ന ആശാന്റെ
വിശ്വാസം ശരിയെന്നു വന്നതു നല്ല
കാര്യംതന്നെ—പക്ഷേ, സാധാരണ കാര്യ
മല്ല. ചില മൂന്നാംകിട കവികളും രേ
ണാനന്തരയശസ്സ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നതാ
യി അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. അവരവരുടെ ക
ണ്ണിൽ അവരവർ വലയു്. ഏതു ശരി,
ഏതു തെറ്റു്? ഈ വഴിയേ മനസ്സിനെ
വിട്ടു് ഇളിഭ്യനാകാതിരിക്കുന്നതുതന്നെ
നല്ലതു്.

എന്നാലും ഇന്നോളമുള്ള എന്റെ സാ
ഹിത്യജീവിതത്തിലേക്കു് തിരിഞ്ഞു
നോക്കുമ്പോൾ സംഗ്രഹിതമെന്നറിയ
ചില വസ്തുതകളുണ്ടു്. ഇരുപത്തിയഞ്ചു്-
മുപ്പതുകൊല്ലങ്ങൾക്കു് മുമ്പുമുതലുള്ള എ
ന്റെ കൃതികൾ ഇന്നും അന്നത്തെപ്പോലെ
ജീവിക്കുന്നു ജീവിതമനുസരത്തിൽ ഒന്നും
പിന്നോക്കം പോയിട്ടില്ല. വളരെ
ക്ലേശിച്ചു വളർത്തിയ മക്കൾ അതിജീ
വിക്കുന്നതു കാണുന്ന ഒരച്ഛന്റെ ചാരി
താർത്ഥ്യം എനിക്കിപ്പോൾ തോന്നാതി
രിക്കുന്നില്ല.

അതുപോലെ പറയട്ടെ, സാഹിത്യ
ത്തിലുള്ള എന്റെ നില ഉയർത്തുന്നതി
നോ പരത്തുന്നതിനോ വേണ്ടി ഞാൻ
ആരെയും ഇന്നോളം ചെന്നു് ആശ്രയി
ച്ചിട്ടില്ല; ആരുടേയും, ഒരു ശക്തിയുടേ
യും, രക്ഷാധികാരത്തിനു് നടന്നിട്ടില്ല;
ആ ഉദ്ദേശ്യത്തിന്നു വേണ്ടി ഒരു ചിരി
യോ, പ്രണാമമോ ഭംഗിവാക്കോ ചെല
വഴിച്ചിട്ടുമില്ല. ഇതു് ഒരു അഹങ്കാരം
പറച്ചിലല്ല. മറിച്ച് എന്റെ ഏതുക്ക
ളിന്റെ കാരണം പറയുക മാത്രമാണു്.

ഇതുമത്രമല്ല...എന്റെ രചനാ ജീവി
തത്തിന്റെ പകുതിയും ഏറ്റവും ഒത്തു
ക്കുന്ന നിത്യജീവിതവൃത്തിയിലായിരുന്നല്ലോ
ഞാൻ—ഓഫീസ് പണി
യിൽ. അതു ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടു്, അർക്ഷി
തമായ ജീവിതങ്ങളിൽ പേനയ്ക്കു
മായി ഇറങ്ങി. അവിടെയും എന്റെ
മാനസസന്താനങ്ങൾ എന്നെ താങ്ങി
നിറുത്തി—ഏറ്റവും സ്വച്ഛന്ദമായ ജീവി
തം എന്നിക്കുവർ അനുവദിച്ചു; അടിമത്വ
ത്തിൽനിന്നും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിലേക്കു്;
എന്നും പ്രാണവായുപോലെ ഞാൻ കരു
തിയിരുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യത്തിലേക്കു്.

—ആ ആദർശ സ്വാതന്ത്ര്യം അനുവദി
ച്ചതന്ന എന്റെ വായനക്കാരോടു്, വാ
യനക്കാരുടെ തലമുറകളോടു്, എന്നിക്ക്
ഉള്ള നന്ദി എന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തോളം
തന്നെ വിലയുറപ്പാതാണു്. എന്റെ പേന
ഏറ്റവും ധന്യതയോടെ എഴുതിയിട്ടുള്ള
വാക്കുകളിൽ ചിലതാണു് ഇവ എന്ന
തിൽക്കവിഞ്ഞു് ഞാനെന്നാണു് ഇവി
ടെ പറയുക!

(അവസാനിച്ചു)

എം. കൃഷ്ണൻനായർ

സാഹിത്യവാദപഥം

‘പാഠങ്ങൾ’ എന്ന നോവലി

ലെ പ്രധാനകഥാപാത്രമായ ഷാങ് വൽ ഷാങ് പത്തൊൻപതുകൊല്ലം കാരാഗൃഹത്തിൽ കിടന്നത് ഒരു കഷണം. റൊട്ടി മോഷ്ടിച്ചതുകൊണ്ടാണ്. വിറകുവെട്ടുകാരനായ അയാൾക്ക് അന്ന് ഒന്നും കിട്ടിയില്ല. വീട്ടിൽ സഹോദരിയുടെ കത്തുങ്ങൽ പട്ടിണികിടക്കുകയാണ്. നിരാശനായി തിരിച്ചു വീട്ടിലേക്കുപോയപ്പോൾ ക്ഷേണശാലയിൽ കണ്ണാടി അലമാരിക്കെത്തു് റൊട്ടി ഇരിക്കുന്നത് അയാൾ കണ്ടു. ഒരിടി. കണ്ണാടിപൊട്ടി. കൈമുറിഞ്ഞു. ഷാങ് വൽ ഷാങ് റൊട്ടിയെടുത്തുകൊണ്ട് ഓടി. അയാളെ പിടികൂടി. ഇതെഴുന്നേക്കു ആളിന്റെ ഓർമ്മ അയാളെ ചതിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ അഞ്ചുവർഷത്തേക്കാണ് നിയമം. ഷാങ് വൽ ഷാങ്ങിനെ കാരാഗൃഹത്തിലേക്ക് അയച്ചത്. പിന്നീട് പല തവണകൾക്കു ശേഷം ക്രമീകൃതമായി പേരിൽ ആ തടവു് പത്തൊൻപതു വർഷത്തേക്കു നീണ്ടു. ഈ ലോകത്തു വിശപ്പുള്ളവർ എത്രയോ കൂടുതൽ. അവരെക്കൊ കണ്ണാടി ഇടിച്ചുപൊട്ടിച്ചു റൊട്ടി എടുത്തുകൊണ്ട് ഓടാറുണ്ടോ? ഇല്ല. നാക്കിൽ വെള്ളമുറിക്കൊണ്ട് അവർ റൊട്ടിയും മറ്റു ഭക്ഷണപദാർത്ഥങ്ങളും നോക്കിനില്ക്കും. പല ദിവസം. അങ്ങനെ നോക്കി നില്ക്കുമ്പോൾ ക്ഷേണപദാർത്ഥത്തോടു വെറുപ്പു തോന്നും.

നമ്മൾ പത്രത്തിൽ വായിക്കുന്നു: ‘‘അവൻ അവളെ ബലാത്സംഗം ചെയ്തു. പൊലീസ് അവനെ അറസ്റ്റ് ചെയ്തു.‘‘ പലതവണ അവൻ അവളെ കണ്ടിരിക്കും. കാമവികാരം ഇളകിയിരിക്കും. സമയവും സ്ഥലവും സൗകര്യവും നൽകിയപ്പോൾ ധർഷണം നടന്നിരിക്കും. ജയിലിൽ പോയെങ്കിലും അവൻ സ്ത്രീകളോടു് വെറുപ്പില്ല. അതല്ല സിയമത്തെ പേടിക്കുന്നവന്റെ സ്ഥിതി. കൊലുസ്സിട്ട കറുപ്പുകൾ പാതയിലൂടെ ലയാത്തകമായി നീങ്ങുന്നതു കാണുമ്പോൾ ‘ഹാ’ എന്ന് അവൻ പറഞ്ഞിരിക്കും. അവൻ ബസ്സിലേക്കു കാലെടുത്തു വയ്ക്കുമ്പോൾ മുഖവര നഗ്നമാകുന്ന കാലുകൾ അവനെ വികാരമുറിച്ചിലേക്കു് ഏറിഞ്ഞിരിക്കും. മഴവില്ലിന്റെ മനോഹാരിത കലൻ പട്ടനാട കാറ്റിൽ പറപ്പിച്ചുകൊണ്ട് അവൻ സ്കൂട്ടറിന്റെ പിറകിൽ ഇരുന്ന് സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ അതു കാണുന്ന അവൻ ഹർഷാതിശയം. ഇങ്ങനെ പലപല ദൃശ്യങ്ങൾ അവനെ കാമോൽസുകതയി

ലേക്കു കൊണ്ടുചെല്ലുകയും ഒന്നിനു സാക്ഷാത്കാരം ലഭിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ വെറുപ്പു് അവന്റെ ഹൃദയത്തിൽ മൊട്ടിടുന്നു. ക്രമേണ അതു വിരിയുന്നു. പിന്നീട് സ്ത്രീകളെയൊക്കെ അവൻ വെറുക്കുന്നു.

മലയാളം മാത്രമറിയുന്ന വായനക്കാരൻ ഇവനിൽനിന്നു വിടുന്നതല്ല. വെണ്മയർന്ന കടലാസ്സു്. മനോഹരമായ അച്ചടി. നല്ല ബൈൻഡു്. അതിനെ ആകർഷകമാക്കുന്ന പുറംചട്ട. എത്ര പുസ്തകമാണതു്? നോബൽ സമ്മാനം നേടിയ ക്ലോദ് സിമോങ്ങിന്റെ മാസ്റ്റർ പീസ് - ‘The Flanders Road-ഇംഗ്ലീഷ്’ തർജ്ജമയാണിതു്. അക്കാണുന്ന പുസ്തകമോ? അതു് സ്കാനിഷ് നോവലിസ്റ്റായ ലേയോപോൾഡോ ആലാസിന്റെ (Leopoldo Alas) ലാ റേ ഹെൻറേ എന്നു വിശിഷ്ടമായ നോവൽ. ആദ്യത്തെ ഇംഗ്ലീഷ് തർജ്ജമ കഴിഞ്ഞ വർഷമേ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയുള്ളൂ. എഴുത്തറിലധികം പുറങ്ങളുള്ള ഈ നോവലിന്റെ വില ഒൻപതു പവൻ തൊണ്ണൂററിയഞ്ചു് പെൻസാൺ. ഏതാണു് നൂറ്റാണ്ടുപത്തിയഞ്ചു രൂപ. പേപ്പർ ബാക്കാണ്; പെൻഗ്വിൻ പുസ്തകമാണ്. പക്ഷേ എത്ര ഫലം? പുസ്തകം തുറന്നാൽ കാണുന്നത് ഇംഗ്ലീഷ് അക്ഷരങ്ങൾ. ഇങ്ങനെ പലതവണ വിശ്വസാഹിത്യത്തിലെ മാസ്റ്റർ പീസുകൾ കാണുകയും അവ അനഭിഗമ്യങ്ങൾ ആയിരിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ ചേഷം. അതു ക്രമേണ വികാസം കൊള്ളുന്നു. അവയോടുള്ള വെറുപ്പു് അവ വായിച്ചു സ്വദിക്കുന്നവനോടുള്ള വെറുപ്പായി മാറുന്നു. കാലം ചെല്ലുമ്പോൾ സ്വന്തം ഭാഷയിലെ ഇടത്തരം കൃതികളെ അതിതകടന്നു വാഴ്ത്താനുള്ള പ്രവണതയായി അതു രൂപാന്തരപ്പെടുന്നു. ഈ രോഗത്തിനു ചികിത്സയില്ല, പരിഹാരമില്ല.

ഇതിനു നേരേ വിപരീതമായി ഇംഗ്ലീഷിലേ എല്ലാമുള്ളു എന്നു പറയുന്ന ചില ഇംഗ്ലീഷ് പ്രൊഫസർമാരുമുണ്ട്. ‘‘ഒരു മലയാലം അതിലെതുണ്ടു്? കിററസിന്റെ കവിതയാണ് കവിത; എലുററിന്റെ കവിതയാണ് കവിത’’ എന്ന് അവർ ഉദ്ഘോഷിക്കും. പണ്ട്, ഇതെഴുന്നേക്കു ആളിനെ കാണാൻ ചവറയിലെ ഒരു ധനികൻ വന്നു. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ‘‘നിങ്ങളുടെ ഓഫീസിൽ ജോലി ചെയ്യുന്ന ആ...നായരില്ലേ? അയാളെക്കൊണ്ടു് എന്റെ മകളെ വിവാഹം കഴിപ്പി

ച്ചാൽ കൊള്ളാം. എന്റെ കൂടെ വരു. നമുക്കു് അയാളുടെ അച്ഛനെ കാണാം.‘‘ ഞങ്ങൾ പോയി. തത്തയ്ക്കും സമ്മതം. പക്ഷേ, മകൻ പറഞ്ഞുകൂടാത്തതു്: ‘‘ലുക്കു ഹിയർ ഫാദർ. ഐവിൽ മാരി ഒൻലി ദി ഡോട്ടർ ഫെ’ ആൻ ഐ. സി. എസ്. ഓഫീസർ.‘‘ ധനികനും (ഒരു കൺട്രാക്ടറായിരുന്നു അദ്ദേഹം) ഞാനും റോഡിലേക്കു പോന്നു. ‘‘ഇനി എന്തു ചെയ്യാൻ?’’ എന്നു് അദ്ദേഹം നിരംശതയോടെ ചോദിച്ചതു് കേട്ടപ്പോൾ എനിക്കു് ദുഃഖം തോന്നി. ഞാൻ പെട്ടെന്നു് ആ വീട്ടിലേക്കു കയറിപ്പൊയ്ക്കു് എന്റെ സഹപ്രവർത്തകനോടു പറഞ്ഞു: ‘‘നോക്കൂ...നായരേ. നിങ്ങൾ ഈ കട്ടിയെത്തുന്ന വിവാഹം കഴിക്കേ. അവളുടെ അച്ഛനെ (65 വയസ്സ്) നമുക്കു് ഐ.സി.എസ്. പരീക്ഷയ്ക്കു് ഇംഗ്ലീഷിൽ അയയ്ക്കാം. ചുണ്ടു് നെമലർത്തി, കോപത്തോടെ എന്നെ നോക്കിയിട്ടു് അയാൾ വീട്ടിനകത്തേക്കു പോയി. മലയാള സാഹിത്യത്തെ, ഇംഗ്ലീഷ് പഠിച്ചുപോയി എന്നതുകൊണ്ടു് മാത്രം പച്ചിക്കുന്ന ഇംഗ്ലീഷ് പ്രൊഫസർമാരുടെ ശ്വശുരന്മാരെ ഐ. എ. എസ്. പരീക്ഷയ്ക്കു് അയക്കേണ്ടതാണ്. (ഇപ്പോൾ ഐ. സി. എസ്. ഇല്ലല്ലോ)

എൻ. എൻ. കക്കാട്ടു്

അമർവവേദത്തിലെ യക്ഷുനിവാറണ നിർദ്ദേശങ്ങളിൽ ഇങ്ങനെ കാണുന്നു: ‘‘നിന്റെ കാലിൽനിന്നു്, നിന്റെ മുട്ടിൽനിന്നു്, നിന്റെ അരക്കെട്ടിൽനിന്നു്, നിന്റെ പൃഷ്ഠത്തിൽനിന്നു്, നിന്റെ നെട്ടല്ലിൽനിന്നു്, നിന്റെ കഴുത്തിൽനിന്നു്, നിന്റെ ശിരസ്സിൽനിന്നു്, ഞാൻ എല്ലാ രോഗങ്ങളും നിർമ്മാജനം ചെയ്തു. നിന്റെ തലയോട്ടിലെ എല്ലാ അസ്ഥികളും അരോഗാവസ്ഥയിൽ. നിന്റെ ഹൃദയം വീണ്ടും നല്ല പോലെ സ്പന്ദിക്കുന്നു. ഉദിച്ചുയരുന്ന പ്രഭാകര, അങ്ങ് രശ്മികൾകൊണ്ടു് തലവേണയെ അകറ്റി. കൊടിയ വേദനകൾ ഇല്ലാതാക്കി.‘‘ (അമർവവേദം. IX-8)

ബി. സി. 1500-നു് അടുപ്പിച്ചു് ജീവിച്ചിരുന്ന ധീഷണാശാലികൾ മനുഷ്യന്റെ വേദനകളെക്കുറിച്ചു ചിന്തിച്ചിരുന്നുവെന്നതിന്നു് ഇതു തെളിവുവന്നു്. ഈ ശതാബ്ദത്തിലും കവി അതിനെപ്പറ്റി പാടുന്നുവെന്നു് നമ്മൾ എൻ.

എൻ. കക്കോടിന്റെ കാർയ്യത്തിൽനിന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നു. (ഇൻറർസീവ് കെയർ—മാതൃഭൂമി) വെറും വേനേയല്ല, തീവ്രവേദന. കവിയുടെ ഭാഷയിലാണെങ്കിൽ

“എങ്ങോ പുളഞ്ഞു കൊളുത്തി വലിയുന്നി തംഗങ്ങളൊക്കെയും നേർത്ത നോവിൽ”

ഈ യാതനയെ ലഘൂകരിക്കാൻ പരബ്രഹ്മമുണ്ടെന്നു വേദം. നമ്മുടെ കവി കളള യാതനയെ ലഘൂകരിക്കുന്നത് സ്നേഹമാണ്. “കണ്ണീർച്ചിരിയിൽ തിളങ്ങും പ്രിയമുഖത്തിൽ” നിന്നും അതു പ്രസരിക്കുന്നു. രോഗി താണുപോകുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ മെല്ലെ ഉയർത്തുന്ന കിടാങ്ങളുടെ കൈകളിൽനിന്നും അതു നിർഗ്ഗമിക്കുന്നു. അപ്പോൾ

പിന്നെയെല്ലാമലിഞ്ഞൊന്നായ് സത്തുമസത്തുമല്ലാത്ത മഹാ സാന്ദ്ര വ്യാപ്തിയായ്, കേവല നാദമായ് “ലഗ്ന പ്രജ്ഞയായാനന്ദമായ്” അലകളുടങ്ങി നിഷ്പന്നമായ് ശാന്തമാകുന്നു, ശാന്തമാകുന്നു.

പിന്നെയെല്ലാമലിഞ്ഞൊന്നായ് സത്തുമസത്തുമല്ലാത്ത മഹാസാന്ദ്ര വ്യാപ്തിയായ്, കേവലനാദമായ് “ലഗ്നപ്രജ്ഞയായാനന്ദമായ്” അലകളുടങ്ങി നിഷ്പന്നമായ് ശാന്തമാകുന്നു, ശാന്തമാകുന്നു

രോഗാർത്തനെങ്കിലും, നിരാശനെങ്കിലും, ആത്മവിര്യം കെട്ടുപോകാതെ കഴിയുന്ന ഒരു മനുഷ്യനെ സ്നേഹത്തിന്റെ പ്രകാശത്തിൽ തേജോമയനാക്കുന്ന പ്രക്രിയയെ രൂപശീലപത്തികവോടുകൂടി ആവിഷ്കരിക്കുന്ന ഈ കാവ്യം എന്റെ വേദനകളെയും നൈരാശ്യങ്ങളെയും ഭൂരികരിക്കുന്നു.

ലജ്ജാവാഹനം

നാണംകെട്ട് ഉണ്ടാക്കുന്ന പണം. ആ നാണക്കേടിനെ ഇല്ലാതാക്കിക്കൊള്ളൂ. എന്നൊരു പൊല്ലുണ്ടല്ലോ നമുക്ക്. അതനുസരിച്ച് സോഷീമാനി വാരികയിൽ “ചികിത്സിച്ച ചാവുക” എന്ന ലേഖനമെഴുതിയ പി. പി. കെ. പൊതുവാളിന് വാരികയിൽനിന്നു കിട്ടുന്ന പ്രതിഫലം അദ്ദേഹത്തിന് ഉണ്ടാകാവുന്ന ലജ്ജാരാഹിത്യത്തെ നശിപ്പിച്ചു കളയും എന്നു നമുക്കു ഉറപ്പോടുകൂടി പറയാം. ആ ലജ്ജാരാഹിത്യ നാശനത്തിനു ശേഷം പൊതുവാളിനു വേറൊരു ഇംഗ്ലീഷ് പുസ്തകമെഴുതുന്ന തർജ്ജമയെ ലേഖനമാക്കാം. അതു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിക്കിട്ടി

യാൽ പ്രതിഫലവും വാങ്ങാം. അതു ഒരു അവിരാമ പ്രവർത്തനമായി വേർക്കട്ടെ. കാര്യമെന്തെന്നല്ലേ പറയാം. അറബെല്ലാമെൽവിലും കോളിൻ ജോൺസൺ. ചേർന്നെഴുതിയ ‘Cured to Death’ എന്ന പുസ്തകത്തിലെ വാക്യങ്ങൾ തർജ്ജമ ചെയ്തു ലേഖനമാക്കിയിരിക്കുകയാണ് പൊതുവാൾ. ഏതാനും വാക്യങ്ങൾ എടുത്തുതന്നെ ഇവിടെ സ്ഥലമുളള. ഇതാ പൊതുവാളിന്റെ വാക്യങ്ങൾ:

1) “പണം കൊടുത്തു” മറ്റൊരാൾ വാങ്ങുന്നതിന് മറ്റൊരാൾക്കുവേണ്ടി തലവേദനയാണ്. ഇന്ന് എല്ലാ സമൂഹങ്ങളിലും തലവേദന ഒരു മാന്യരോഗത്തിന്റെ സ്റ്റാൻഡ് കരസ്ഥമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ശുദ്ധവായു, വിശ്രമം, ആവശ്യത്തിന് വെള്ളം, ഭക്ഷണം, മാനസിക വിശ്രാന്തി എന്നിവകൊണ്ടോ, വേണ്ടിവന്നാൽ ആസ്റ്റിരിൻ പോലുള്ള ശക്തികറഞ്ഞ ഒരു വേദനാ സംഹാരി കൊണ്ടോ ആണ് തലവേദന എന്ന രോഗലക്ഷണത്തെ ഇല്ലായ്മ ചെയ്യേണ്ടതെന്ന് വിദഗ്ദ്ധന്മാർ പറയുന്നു.”

ഇനി സായ്പന്മാരുടെ വാക്യങ്ങൾ

പൊതുവാളിന്റെ ലേഖനം മുഴുവൻ പകർത്തേണ്ടിവരും. ഒപ്പം സാമ്പത്തിക വാക്യങ്ങളും. ലേഖനത്തിന്റെ തലക്കെട്ടെങ്കിലും മറ്റൊന്നുമെന്നു തോന്നിയില്ലല്ലോ അദ്ദേഹത്തിന്. (‘ചികിത്സിച്ച ചാവുക’ — ‘Cured to Death’). സർദാർ കെ. എം. പണിക്കർ ചൈനയിലായിരുന്നകാലം. വിശിഷ്ടാതിഥിയെ ബഹുമാനിക്കാൻ ചൈനയിലെ അധികാരികൾ നടത്തിയ ഒരു ഡിന്നറിൽ പെരുമ്പാമ്പിന്റെ മാംസം വിളമ്പി. കടിക്കാൻ അതിന്റെ പിത്തവെള്ളവും നല്കിയത്രേ. രണ്ടു കഴിച്ചില്ലെങ്കിൽ അവരെ അപമാനിക്കലാവും. അദ്ദേഹം അപമാനനത്തിനു സന്നദ്ധനായില്ല. സോഷീമാനി എന്ന ഉത്കൃഷ്ട വാരികയാകുന്ന ഭാജനത്തിൽ നല്കിയിരിക്കുന്ന ഈ വാഹസമാസവും പിത്തജലവും ഞാൻ കഴിക്കുന്നു. കെ. എം. പണിക്കർ ചൈനക്കാർ കാണാതെ ചർദ്ദിച്ചിരിക്കും. ഞാൻ ബഹുമാനിക്കുന്ന പത്രാധിപസമിതി കാണാതെ മാറിനിന്ന് ഞാനും ഒരു ചർദ്ദിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

* * *

ലൂയി പതിനാറാമനും ഭാര്യ മറി ആന്തോണിയും (Marie Antoinette) കൂടി ഒളിച്ചോടുകയായിരുന്നു. വഴിക്കു വച്ച് കതിരകളെ മാറ്റേണ്ടിവന്നു. മാറി കെട്ടുന്ന സന്ദർഭത്തിൽ രണ്ടുപേരും വണ്ടിയിൽനിന്നിറങ്ങിനിന്നു. അങ്ങനെ നിന്നതാണ് അവരുടെ മരണത്തിനുകാരണമായത്. വിപ്ലവകാരികൾ ആരാണവർ എന്ന് മനസ്സിലാക്കി. അവർ ചക്രവർത്തിയേയും ഭാര്യയേയും പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. വിധിവൈപരീത്യം! ഏതു തരത്തിലുള്ള ചൂഷണമായാലും പിടിക്കപ്പെട്ടു. അതു ഫ്രീഡി വൈപരീത്യംതന്നെ. ഇടതു വശത്തു ഇംഗ്ലീഷ് പുസ്തകവും വലതുവശത്തു വെള്ളക്കടലാസ്സുമായി ഇരിക്കണവർ ഇതോർമ്മിച്ചാൽ നന്ന്.

കൊവേറ്റാ പാസ്സ

ഒല്ലിയിൽവച്ച് തകഴി ശിവശങ്കരപ്പിള്ളയ്ക്കു ജ്ഞാനപീഠം സമ്മാനം നൽകിയത് മെക്സിക്കൻകവിയായ കൊവേറ്റാ പാസ്സാണ്. ആ സന്ദർഭത്തിൽ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞതായി കലാകൗമുദിയുടെ ന്യൂഡെൽഹി ലേഖകൻ എഴുതുന്നു:— “സ്റ്റാനിസ് എഴുത്തുകാരനായ ഞാനും മലയാളം എഴുത്തുകാരനായ തകഴിയും ഇവിടെ ഒന്നാവുകയാണ്. ഭാഷകൾ തീർക്കുന്ന മതിൽക്കെട്ടുകൾ തകർക്കാനുള്ളതാണ് ഈ പുരസ്കാരം. ഇത്തരം മതിൽക്കെട്ടുകൾ തകർത്തു ഉയർന്നു വന്നതാണ് ഇന്ത്യ” (ലക്കം 533, പുറം 5). കൊവേറ്റാ പാസ്സിന് ഇഷ്ടപ്പെട്ട ഒരാശയം തന്നെയാണ് ഇവിടെയും പുനരാവിഷ്കരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. മുൻപ് അദ്ദേഹം എഴുതി:— “യൂറോപ്യൻ സാഹിത്യത്തിന്റെ ഐക്യത്തെ കർദ്ദിയസ് വ്യക്തമാക്കി. കഴിഞ്ഞ ശതാബ്ദത്തിലോ മദ്ധ്യകാലയുഗവിലോ ഉള്ളതിനെക്കാൾ ഇന്ന് ഈ

The headache is an example of an everyday problem which was elevated to a disease. Everyone suffers the occasional head ache; it is usually a minor symptom that something needs changing. Fresh air, something to eat or drink, perhaps a little exercise, might be all the body requires to eliminate the symptom or at most a mild analgesic such as aspirin or paracetamol.

2) പൊതുവാൾ: “...ക്ലോറഫെനിക്കോൾ ഉപയോഗിച്ചതിന്റെ ഫലമായി ജപ്പാനിൽമാത്രം പതിനായിരമാളുകൾ അപ്പാസ്റ്റിക്ക (?) അനിമിയ ബാധിച്ചു മരിച്ചു.”

സാമ്പത്തിക: Chloramphenicol, a potent but dangerous antibiotic has been calculated to have caused more than 10,000 deaths from aplastic anaemia in Japan.

ഇങ്ങനെ എഴുത്തുതാൻ തുടങ്ങിയാൽ

ഐക്യം കൂടുതൽ സ്പഷ്ടവും കൂടുതൽ അടുപ്പമാർന്നതാണ്. അതേസമയം അതു കൂടുതൽ വിശാലവും. മോസ്റ്റോ തൊട്ടു സാൻഫ്രാൻസിസ്കോ വരെ, സാന്തിയാഗോ തൊട്ടു സിഡ്നി വരെ അതു വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ജർമ്മൻ, പോളിഷ്, റുമേനിയൻ, പോർച്ചുഗീസ് ഈ ഭാഷകളിലെ നമ്മുടെ കവിതകൾ ഒരേ കാവ്യമാണ് രചിക്കുന്നത്'' (Renga എന്ന കാവ്യ സമാഹാരഗ്രന്ഥത്തിനു പാസ്റ്റ് എഴുതിയ അവതാരികയിൽനിന്ന്.)

ഒരു വശത്തുനിന്നു മററൊരു വശത്തേക്കു കടക്കാനുള്ള പടഞ്ഞലുകൊണ്ടുള്ള പാലമാണ് കവിതയെന്നു പാസ്റ്റ് വേറൊരിക്കലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. Pasos de un peregrino son errante/Sobre este fragil puente de palabras - വാക്കുകളുടെ ദുർബ്ബലമായ പാലത്തിൽ, അലസ സഞ്ചാരം ചെയ്യുന്ന തീർത്ഥാടനക്കാരന്റെ കാൽവെയ്പുകൾ.

മാറിനിലക്കു

സായ്പ്. ഏതു സായ്പുമാകട്ടെ, വാക്കുകൾക്കൊണ്ടു് സാംസ്കാരികമണ്ഡലങ്ങളെ കൂട്ടിയിണക്കുന്ന മഹാകവി കോവ്വോ പാസ്റ്റാകട്ടെ. അല്ലെങ്കിൽ ഇവിടത്തെ രണ്ടാംതരം സാഹിത്യം കണ്ടു് പൂർണ്ണകൊള്ളുന്ന ആൾരായിക്കൊള്ളട്ടെ. ആ സായ്പിനെ അഭിസംബോധന ചെയ്തു് പറയുകയാണ്: "സാജോ താങ്കൾ ഈ കേരളത്തിൽ കാലുകുത്തിയാൽ വഴക്കുള്ള ഒരു മൃഗം നിങ്ങളെ സ്പർശിച്ചുകൊണ്ടു പാഞ്ഞുപോകും. കണ്ടാലും താങ്കൾക്കു അതിനെ പിടികൂടാൻ തോന്നുകില്ല. മൃഗശാലയിലെ കഴിയിൽ കിടക്കുന്ന നിർന്നായെ കണ്ടിട്ടില്ലേ? അതു വെള്ളത്തിൽക്കിടന്നു പുളയ്ക്കുമ്പോഴും ഓടി പാറിക്കെട്ടിൽ കയറിനിലുമ്പോഴും താങ്കൾക്കു വെറുപ്പല്ലേ? കഴിയുന്നതു് വേഗം അവിടെനിന്നു് പോകണമെന്നു തോന്നാറില്ലേ? ആ ജന്തു ഒന്നു ശരീരത്തിൽ തൊട്ടുവെന്നുവിചാരിക്കൂ. താങ്കൾ ബോധംകെട്ടുവീഴും. നിർന്നാശ്വസദൃശമായ, വഴക്കുള്ള ഒരു ജന്തുവാണ് കൊച്ചിയിലോ തിരുവനന്തപുരത്തോ വന്നിറങ്ങുന്ന നിങ്ങളെ ഉരുമ്മിക്കൊണ്ടു പാഞ്ഞു പോകുന്നത്. അതാണ് പൈങ്കിളിക്കഥ എന്ന ജന്തു. നിങ്ങളുവേതൊടുക്കടി, എണ്ണമയമാണ് ശരീരത്തോടുക്കടി അതു് അതാ പാഞ്ഞുവരുന്ന. മാറിനിലക്കു. പാറുന്നില്ല. സ്പർശിച്ചു് താങ്കളെ ബോധശൂന്യനാക്കിക്കൊണ്ടു് അതു പാഞ്ഞുപോകുന്നു.

ചേർത്തല ശ്രീദേവിയുടെ 'സമതലങ്ങൾ' (വിമൻസ് മാഗസിൻ - ലക്കം 5) കഥയല്ല. വഴുവഴുപ്പുള്ള ഇരുണ്ടജന്തുവാണ്. ഭർത്താവു് ഓഫീസിലുള്ള ഒരു ചെറുപ്പക്കാരനെ സ്നേഹിക്കുന്നുവെന്നു് മനസ്സിലാക്കി ഭാര്യ ദുഃഖിക്കുന്നു. അപ്പോഴാണ് അടുത്തവിട്ടിലെ ഒരു പാവപ്പെട്ട സ്ത്രീയുടെ പരിഭവവും. താൻ ഏതു ഭാര്യമാരെ വേണമെങ്കിലും കൊടുക്കുന്നോ...എന്റെ കണ്ണത്തടയ്ക്കു

വിശപ്പുമാറാൻ വല്ലതു് കൊടുത്താൽ മതി. ഇതുകേൾക്കുന്ന അവൾക്കു് തന്റെ ദുഃഖം എത്ര നിസ്സാരമെന്നു തോന്നുന്നു. ജീവിതമുണ്ടോ ഇവിടെ? ഇല്ല. വിഷയത്തിനു് എന്തെങ്കിലും നവീനതയുണ്ടോ? ഇല്ല. പിന്നെന്തുണ്ടു്? ഒന്നുമില്ല. നിർന്നാശ്വസിക്കുള്ള സ്ഥാനം. മൃഗശാലയിലെ കഴിയിലാണ്; വിമൻസ് മാഗസിൻ എന്ന മനോഹരമായ വാരികയിലല്ല.

ഞാനൊരിക്കൽ ഭാരമുള്ള പെട്ടി രൂക്കിക്കൊണ്ടു് എറണാകുളം തീവണ്ടിയാപ്പിസിലേക്കു ഓടുകയായിരുന്നു. ഒരു നമ്പൂതിരി എന്നെ തടഞ്ഞുനിറുത്തിയിട്ടു പറഞ്ഞു: "തിടക്കം വേണ്ട, തിടക്കം വേണ്ട" തീവണ്ടി വൈകിയേ പട്ടാറംഫോമിൽ എത്തൂ എന്നു മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ടു് ഞാൻ നമ്പൂതിരിയുടെ നേർക്കു മുഖഭാവംകൊണ്ടു് ഒരു ചോദ്യമെറിഞ്ഞു. അയാൾ പറഞ്ഞു: "വണ്ടി എപ്പോഴേ പൊയ്ക്കുഴിഞ്ഞു്" സാഹിത്യമെന്ന തീവണ്ടി പോയതിനുശേഷവും പൈങ്കിളിപ്പെട്ടിയുമെടുത്തുകൊണ്ടു് പെൺപിള്ളേർ ഓടുകയാണ്. ഏതെങ്കിലും ഒരു നമ്പൂതിരിയുണ്ടോ ഇക്കാര്യം അവരെ അറിയിക്കാൻ?

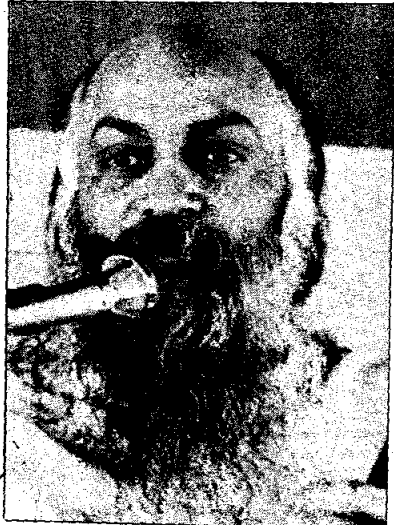
"നിങ്ങൾ സൂിവിദേഷിയാണോ?" ഇമ്മട്ടിൽ പലരും ചോദിക്കാറുണ്ടു്. എനിക്കുള്ള ഉത്തരം പണ്ടേ ഡോക്ടർ സാമുവൽ ജോൺസൺ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു് എന്ന കാര്യം അവരെ അറിയിക്കട്ടെ. "എനിക്കു സൂികളുടെ സാമീപ്യം വലിയ ഇഷ്ടമാണു്. ഞാൻ അവരുടെ സൗന്ദര്യം ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു; ഞാൻ അവരുടെ പ്രസരിപ്പു് ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു; ഞാൻ അവരുടെ നിശ്ശബ്ദതയും ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു."

ചിത്രമാകണം

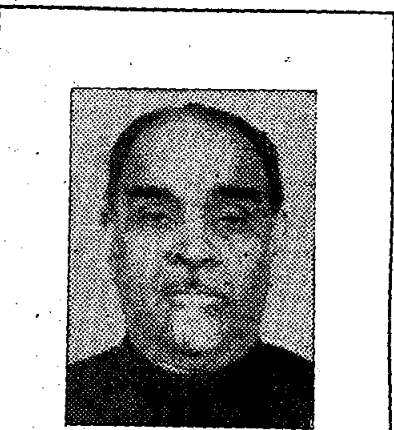
ആധുനിക നോവലിന്റെ പ്രവേകത്രം സ്റ്റാൻഡേർഡിന്റെ (Stendhal) Scarlet & Black ആണെന്നാണ് മഹാത്മാരായ നിരൂപകർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നത്. സുന്ദരം ബുദ്ധിമാനമായ ഒരു ചെറുപ്പക്കാരൻ ഒരു മേയറുടെ ഭാര്യയെ സ്വന്തമിച്ചയ്ക്കു വിധേയയാക്കിയിട്ടു് അവിടംവിട്ടു പോകുന്നു. അവരം പിന്നീടു് അയാളെ റെറിക്കൊടുക്കുന്നു. അതിനിത്ത ചെറുപ്പക്കാരൻ അവളെ കാണാൻ പോകുകയാണ്. അവളെ വെടിവെച്ചു കൊല്ലാനാണ് അയാളുടെ ഉദ്ദേശ്യം. പക്ഷേ സ്റ്റാൻഡേർഡ് അതൊരിടത്തും പറയുന്നില്ല. അദ്ദേഹം ഒരു ചിത്രം വരയ്ക്കുന്നതേയുള്ളു വാക്കുകൾക്കൊണ്ടു്. ചെറുപ്പക്കാരൻ ഒരു ഞായറാഴ്ച കാലത്തു്, അവരം താമസിക്കുന്ന പട്ടണത്തിൽ വരികയും തോക്കു വാങ്ങിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നിട്ടു് പള്ളിയിൽ കയറുന്നു. അവരം പ്രാർത്ഥിക്കുകയാണ്. തന്നെ ഉത്കടമായി സ്നേഹിച്ചിരുന്ന ആ സ്ത്രീയെ കാണുമ്പോൾ അയാളുടെ കൈ വിറയുന്നു. സ്ത്രീ തല ഒന്നു കൂടെ താഴ്ത്തുന്നു. അയാൾക്കു് അവളെ വ്യക്തമായി കാണാൻ വയ്യ. എങ്കിലും വെടി

കെ.ജി.വേറ്റോ പാസ്റ്റ്

രാജനിഷ്

സർദാർ പണിക്കർ

പുഷ്പം അതുകൊണ്ടില്ല. വീണ്ടും നിറയൊഴിച്ചു. അപ്പോൾ വീണ്ടും രവിവർമ്മയുടെ ചിത്രം നമ്മോട് സംസാരിക്കുന്നത് പോലെ വാക്കുകൾകൊണ്ടുള്ള ഈ ചിത്രവും സംസാരിക്കുന്നു. ഇതാണ് സാഹിത്യത്തിന്റെ സ്വഭാവം. ഇതു മനസ്സിലാക്കിയിട്ടില്ല 'വേരറ്റ വീണ വൃക്ഷം' എന്ന കഥയെഴുതിയ ചന്ദ്രശേഖരൻ (മനോരാജ്യം). ഗ്രാമനായകന്റെ അസ്ഥി ഇരിക്കുന്ന പാറയ്ക്ക് മേൽ വിററപ്പോൾ മരിച്ച ആ മനുഷ്യന്റെ ആത്മാവ് അസ്ഥസ്ഥമാകുന്നത് വർണ്ണിക്കുന്ന ഇക്കഥയിൽ വെറും പ്രസ്താവങ്ങളേയുള്ളൂ. പ്രസ്താവങ്ങൾക്ക് കലയുമായി ബന്ധമില്ല. അതിനാൽ ചന്ദ്രശേഖരന്റെ കഥ വായനക്കാരുടെ മനസ്സിലേക്കു കടക്കുന്നില്ല. അദ്ദേഹം

അദ്ദേഹമാണെന്നു വാദിച്ച അദ്ദേഹം തത്ത്വചിന്താമണ്ഡലത്തിൽ ഒറ്റപ്പെട്ട ആളല്ല. രജനീഷ് പോലിക്കുന്നു: "[പുക്കൾ] വിടരുന്ന് എല്ലാം ഗിഹികപ്രവർത്തനമാണ് എന്നത് നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ടോ? നൃത്തവും പാട്ടും പ്രാജ്ഞാസ്ഥയും ലൈംഗികശക്തിയുടെ ആവിഷ്കാരങ്ങളാണ്. പെൺമയിലിനെ ഭൂമിപ്പിക്കുവാൻ പീലിവിടുന്നത് ആൺമയിലും പനിനീർച്ചെടിയുടെ അഗ്രത്തിൽ ഉയർന്നുവന്നു വിടുന്ന പുഷ്പം കാര്യം തന്നെയുള്ളതാണ് ഗാനങ്ങൾ പാടുകയും രചിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന കവിയും അപബാധമനസ്സിലുള്ള ജനവാസനാപരങ്ങളായ മുഖ്യങ്ങൾക്കു സ്പഷ്ടമാകുന്നു. നൽകുന്നതേയുള്ളൂ." ഈ തത്ത്വചിന്തയിൽ വിശ്വസിച്ച രജനീഷ് പ്രായോഗികതലത്തിലും അതു കൊണ്ടുവന്നു. ആധ്യാത്മികതാ പ്രസംഗിക്കുകയും അതുപോലെ ജീവിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന സന്ന്യാസിമാരാണ്. വിനോബഭാവേ ഒരുദാഹരണം. പക്ഷേ സാധാരണ ആധ്യാത്മികത പോലെയോ പ്രസംഗിച്ചിട്ട് രാത്രിയിൽ അന്തേവാസിനിയായ സന്ന്യാസിനിയെ യോഗമുറകൾ പഠിപ്പിക്കാൻ വിളിക്കുന്ന സന്ന്യാസിമാരുമുണ്ട്; ധാരാളമുണ്ട്. അവരോട് താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ രജനീഷ് എത്ര യോഗ്യൻ!

നിന്ന് അതിന്റെ നാലിയിലേക്കു [പുഷ്പിലേക്കു] വന്നുചേരുന്ന കമ്പോകമ്പിയോ ആണത്. "ആരക്കാരെന്ന് പോലെ തിരിയുന്ന മനുഷ്യഭാഗ്യം." എന്നു കവി. ആര-a spoke (Sanskrit-English Dictionary—Monier Williams, page 149)

(3) "റീഗൻ ഗോൾഡ്മാൻ. ഒരു വണ്ടുകൾക്കുമെതിരെ. പക്ഷേ, അതിലൊരാരും ചെങ്കുത്താനാകാതിരുന്നാൽ മതി. അതാണ് ജനീവയിലേക്കു നോക്കിയുള്ള നമ്മുടെ പ്രാർത്ഥന" എന്നു കണിയാപുരം. "രാമപുത്രൻ ജനനം. വാരികയിൽ. പ്രാർത്ഥന ഫലിച്ചില്ല. റീഗൻ വളരെ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്ന് ടെലിവിഷൻ സെററ" നമ്മെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചു. എന്നാലേതു? അദ്ദേഹം ഇവിടെ നിന്നു പോകുന്നതിനുമുമ്പ് എല്ലാം സ്പഷ്ടമാകട്ടെ. സമാധാനത്തെക്കുറിച്ചു വാതോരാതെ 'വാചകമടി'ക്കുന്നവരാണ് യുദ്ധക്കൊരിയന്മാർ.

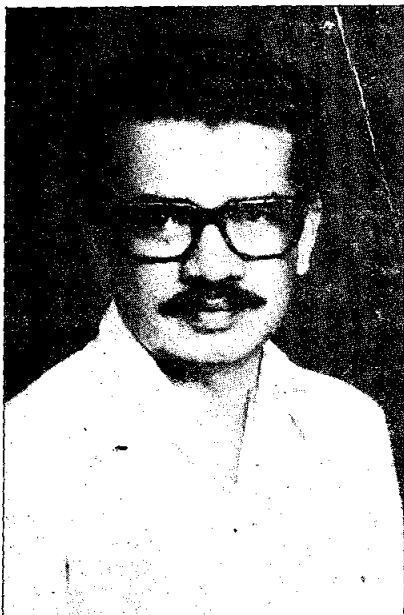
(4) തുറുപ്പുക്കാവിൽനിന്നുമൊളി-
കണ്ണാലെ നോക്കും.
തുറുപ്പു ചിരികളിടേൻ മനോ
വികാരങ്ങൾ
പഞ്ചാരപ്പായസമണ്ണന
സുഖത്തോടെ
പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങൾക്കുള്ളിലാനും
നിറയുമ്പോൾ

കെ. എൻ. കുമാരൻ പരമധാനി വാരികയിലെഴുതിയ ചെറുതാലി എന്ന കവ്യത്തിന്റെ ആരംഭമാണിത്—എന്റെ വായനക്കാരിൽ പ്രമേഹമുള്ളവർ ഇതു മുഴുവനും വായിക്കട്ടെ. മുത്രത്തിലെയും രക്തത്തിലെയും പഞ്ചാര വളരെക്കൂടുതൽ ഇതുതന്നെയാണു സാക്ഷാൽ ഡയബറ്റിക് കാവിത.

പഞ്ചവൃഷ്ടയുടെ "പഞ്ചഭൂതാഭിരുക്ത മേൽഗാത്രം" എന്നു തുടങ്ങുന്ന കാവ്യം ഭണ്ഡിയുടെ ഒരു ശ്ലോകത്തിന്റെ മോഷണമാണെന്നു ഒരു പണ്ഡിതൻ എന്നി കഴെഴുതി അയച്ചിരുന്നു. അക്കാത്യം ഞാൻ വായനക്കാരെ അറിയിച്ചു. ഒരു വ്യത്യസ്തമുണ്ട്. ശ്ലോകം ഭണ്ഡിയുടേതല്ല. ലക്ഷ്യധരൻറേതാണ്. അതു എഴുതട്ടെ:

പഞ്ചത്വം തന്നരേതി ഭൂതനിവഹം:
സ്വാശ്വേര മിലേന്ദ്രയുവം
ധാരാർ പ്രണിപത്യ ഹന്തശിരസാ
തത്രാപിയാചേവരം
അപാപീഷു പയസ്വഭീയ മുക്കരേ
ജ്യോതിസ്തഭീയാങ്ഗന
വ്യോമി വ്യോമ തഭീയ വർത്തനി
ധരാ തത്താലവ്യന്തേനിവ:

താൻ മരിക്കുമ്പോൾ തന്റെ പഞ്ചഭൂതങ്ങൾ—പൃഥ്വി, അപ്പ്, തേജസ്സ്, വായു, ആകാശം—ഇവ പ്രണയിനി യോടു ബന്ധപ്പെട്ട ഓരോന്നുമായി ചേർന്നുവന്നാണ് കവി ബ്രഹ്മാവിനോടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നത്. അവളുടെ കളത്തിൽ ജലാശം; കണ്ണാടിയിൽ തേജസ്സ്; മറ്റേതു് ആകാശം; മാർഗ്ഗത്തിൽ പൃഥ്വി; വിശ്വവിതൽ വായു.

കണിയാപുരം

മഹാനാരായ എഴുത്തുകാരെ കൃതികൾ വായിച്ച് ടെക്നീക് മനസ്സിലാക്കിയാൽ ഒരുപക്ഷേ, ദേവപ്പെട്ട കഥകൾ എഴുതിയേക്കാം.

രജനീഷ് എത്ര യോഗ്യൻ!

രജനീഷിന്റെ പതനത്തെക്കുറിച്ച് സെഡ്. എം. മുഴർ ദീപിക ആഴ്ചപ്പതിപ്പിൽ എഴുതിയതു് ഞാൻ കൗതുകത്തോടെ വായിച്ചു. ധർമ്മം അധഃപതിച്ചാൽ രാഷ്ട്രം അധഃപതിക്കുമെന്നു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ച് അദ്ദേഹം രജനീഷിന്റെ തത്ത്വചിന്തയും അതിനോടു ചേർന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളും അധർമ്മികളായിരുന്നുവെന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്നു. സെഡ്. എം. മുഴരിനോടു് എന്നിക്കു്. യോജിക്കാൻ ഒരു പ്രയാസവുമില്ല. എങ്കിലും രജനീഷ് പറഞ്ഞതെന്തെന്നു നമ്മൾ മനസ്സിലാക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. സെക്സ് സൗ

പലരും പലതും

ശബരിമലയിൽ പോകാൻ മാലയിടുകയും എല്ലാവരുമൊത്തു് ഒരു ദിവസം കെട്ടുമായി യാത്രയാരംഭിക്കുകയും ചെയ്തിട്ട് കള്ളത്തുപ്പഴയിൽ ചെന്നു് ശാസ്ത്രവിനെ തൊഴുതു തിരിച്ചുപോരുന്ന ചില ആളുകളുണ്ട്; കഥയെഴുതാൻ തുടങ്ങുകയും പ്രബന്ധമെഴുതി തുപ്തിപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നവരെപ്പോലെ. അവരിലൊരാളാണ് ചന്ദ്രിക വാരികയിൽ രോഷ്നി തോമസ്സിന്റെ സ്വപ്നങ്ങൾ എഴുതിയ സുബ്ബു.

(2) "മലയാളത്തിലെ ഏറ്റവും ആധികാരികമായ 'ശബ്ദ താരാവലി'യിൽ ശ്രീകണ്ഠേശ്വരം നൽകുന്ന അർത്ഥവിവരണം നോക്കൂ" എന്ന പി. ഗോവിന്ദപ്പിള്ള 'ഭയൽ' വാരികയിൽ—ശബ്ദതാരാവലി പ്രാമാണികഗ്രന്ഥമല്ല. രണ്ടു തെറ്റുകൾ കാണിക്കാം. ഒന്ന്: ശാഖ്യത്രിക (ശ. താ. പുറം 1523. 1967-ലെ ആറാമത്തെ എഡിഷൻ) ശരത് + ചന്ദ്രിക = ശരച്ചന്ദ്രിക എന്നേ വരൂ. (സകാര തവർഗ്ഗങ്ങൾക്കു ശകാര ചവർഗ്ഗങ്ങളോടു ചേരുമ്പോൾ ശകാര ചവർഗ്ഗങ്ങൾ ആദേശം) "താരക ബ്രഹ്മ ശരച്ചന്ദ്രചന്ദ്രിക" എന്നു ഗിരിജാകല്യാണത്തിൽ. രണ്ടു്: ആരക്കാൽ = വണ്ടിച്ചക്രത്തിന്റെ ആണി; അച്ചുതണ്ടു്, ഒരു പാഴു് വൃക്ഷം (പുറം 253. 1967 ലെ പ്രസാധനം) ആരക്കാൽ വണ്ടിച്ചക്രത്തിന്റെ ആണിയല്ല, അച്ചുതണ്ടല്ല. ചക്രത്തിന്റെ [വൃത്ത] പരിധിയിൽ

എം. പി. നാരായണപിള്ള

അവസാനത്തെ

അഭയം

കേരളത്തിലെ ജനങ്ങളുടെ ജീവിതനിലവാരം. ഈയിടെ മുക്കളിലേക്കല്ല; താഴോട്ടാണ് പോയ്ക്കിരിക്കുന്നത്! "അല്ല;" എന്ന് പറഞ്ഞ് നിങ്ങൾ തർക്കിക്കാൻ വന്നാൽ തെളിവുകൾ ഹാജരാക്കുന്നത് സ്വാഭാവികമായും എന്റെ ചുമതലയാണ്. അതിന് ഒരു ചെറിയ ബുദ്ധിമുട്ടാണ്. ആവശ്യമായ കണക്കുകൾ (സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്സ്) എന്ന് പത്രോട് എഴുതിയുണ്ടാക്കുന്നത്. വെട്ടിത്തീർത്തുനീക്കുകയും സർക്കാറാണ്. സർക്കാരിന്റെ കാര്യങ്ങൾ അതിന്റെ മുറപോലെ യല്ലേ നടക്കൂ. കഴിഞ്ഞയാഴ്ചയിലെ കണക്കുവേണമെങ്കിൽ അടുത്തവർഷം വരെ കാത്തിരിക്കണം.

എന്നാൽ സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയുടെ തുടിച്ചുകൾ അളക്കാൻ മറ്റു ചില കൈവേലകളുണ്ട്. അതിലൊന്നാണ് റിട്ടെയ്ൽ വില്പന. കടകളിൽ കച്ചവടം മന്ദിക്കുകയാണെങ്കിൽ ജനങ്ങളുടെ കൈയിൽ കാശില്ലെന്ന് ഊഹിക്കാം. അതുപോലെ ബ്ലേഡുകമ്പനികളിൽ നിക്ഷേപിക്കുന്നവർ കറയുകയും കടം വാങ്ങാൻ വരുന്നവർ വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോഴും രോഗം മേൽപ്പറഞ്ഞതുതന്നെ. ഇത്തരം ആയുർവ്വേദ വിധിപ്രകാരമുള്ള സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്കൽ ടെക്നിക്കുകൾ ഉപയോഗിച്ചു നോക്കിയാൽ മനസ്സിലാകും, കേരളം ഇന്ന് ഒരു റിസഷനിലേക്ക് നീങ്ങുകയാണെന്ന്. ജനങ്ങളുടെ ജീവിതനിലവാരം പരയെപ്പയ്യെ താഴോട്ടു പോവുകയാണെന്ന്.

ഇങ്ങനെ പോയാൽ എവിടം വരെ പോകും? എവിടം വരെ വേണമെങ്കിലും പോകാം. രണ്ടു ശോബ്ദം ക്ലാലംകൊണ്ട് ബർമ്മ എവിടം വരെ പോന്നു.

കേരളത്തിൽ സംഭവിക്കുന്നത് ഒന്നുമാത്രമാണ്: ജനങ്ങളുടെ കൈയിൽ കാശില്ലാതാകുന്നു. അതിനെത്തു കാരണം?

ഒന്ന്: ഗവണ്മെന്റ് പണത്തിന്റെ കോള പോയി. പണ്ടുണ്ടായിരുന്നതിൽ പാതി ആളുകളിന് മരുഭൂമിയിൽ ജോലി ചെയ്യുന്നില്ല. ജോലി ചെയ്യുന്നവർക്കുതന്നെ പണ്ടുതന്നെ തിന്റെ പാതി ശമ്പളം കിട്ടുന്നില്ല. ഇങ്ങോട്ടുള്ളതന്നെ പ്രാഥമികവും പത്തിലൊന്നായെന്ന് എത്ര പോസ്റ്ററുമാണ്. സമ്മതിക്കും. ചാവക്കാടുപോലുള്ള ഗവണ്മെന്റ് പോക്കറ്റുകളിൽ പണിതിരുന്ന പാറ്റാറ്റും വീടുകൾ പാതിവിലയ്ക്കും കിട്ടാറുണ്ട്. ഇതൊക്കെ മറികടന്ന് അല്പം വല്ല ചിലവാനവും നാട്ടിലെത്തിയാൽ അത് ചെറു വീഴ്ചയല്ലേ? മുത്തൂറ്റു പാപ്പച്ചനെപ്പോലുള്ള സാമൂഹ്യപ്രവർത്തകരുടെ കൈയിലാണ്. ആ കാശ് കേടുകൂടാതെ സൂക്ഷിക്കാനായ മുത്തൂറ്റുകൾ കണ്ണായ സ്ഥലങ്ങളൊക്കെ സ്വന്തം പേരിൽ ആക്കാനായി വിനിയോഗിക്കുന്നു. അതായത് ഗവണ്മെന്റ് മുക്കൾക്കുതന്നെ തിരിച്ചടവിലിരിക്കുന്നു. അറബിയുടെ കൈയിലിന്ന് വിഷം വാങ്ങാൻ കഴിയില്ല. സൗദി അറേബ്യയ്ക്കുപോലും ഇന്ത്യൻ മോഡൽ കമ്മി ബജറ്റും.

രണ്ട്: നാളികേരം, റബ്ബർ, തേയില, ഏലം തുടങ്ങിയ കാർഷികവിളകളായിരുന്നു എന്ന് നമ്മുടെ കൈയിൽ കാശെത്തിച്ചിരുന്ന വേറൊരു ഇനം. റോയൽ ഫാമിലിയുടെ സഹായത്തോടെ നമ്മൾ നാളികേരത്തെ ഒരുവിധം ഒതുക്കി. ഇതിന്റെ പുറത്തു കേരള ഗവണ്മെന്റിന്റെ പുതിയ കലാപ റിപാട്രിക്കുമാണിപ്പോൾ. നാളികേരം വാങ്ങി, പൊളിച്ചു,

വെയിലത്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, കാക്കയാട്ടി, പക്കിലാട്ടി, എണ്ണയെടുത്തു കപ്പിയിലാക്കി പതിനഞ്ച് രൂപയ്ക്ക് വിറ്റു തെങ്ങുകൃഷിക്കാർ രക്ഷിക്കുന്ന നാടകവേദി. ഇതിന് രാജീവ് ജി സഹായം ഒരു ചെറിയ തുക കടമായി തരുമെന്ന പറയുന്നു. താങ്കൾ, സാർ. പക്ഷേ, ഈ നാണക്കേട് സഹിക്കുന്നതിലും മേലും ഇതേ തുക നാല് ബ്ലേഡ് കമ്പനികളിൽനിന്നായി കടം വാങ്ങുന്നതല്ലേ? ലാബെല്ലാ, മുത്തൂറ്റു, ടി ഓറിയൻറൽ, ട്രാവൻകൂർ തുടങ്ങി എത്ര പാർട്ടികളെ വേണമെങ്കിലും കിട്ടും. പാവപ്പെട്ട കൃഷിക്കാർ രക്ഷിക്കാനായി. അവർ ചുരുങ്ങിയ പലിശയ്ക്ക് (അതായത് നാട്ടുനല്ലായ നാല്പത്തിയെട്ടിന്റെ പാതി ഇരുപത്തിനാല്!) കാശ് തരും. മന്ത്രിമാരുടെയും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെയും ഡെൽഹി യാത്രകളുടെ കാശുമാത്രം മതി ആ പലിശയിൽ പാതി കാണാൻ.

മൂന്ന്: ഇനം അഴിമതിയാണ്. വീട്ടിൽകയറാൻ കൊള്ളില്ലാത്ത കാശായതുകൊണ്ട് നമ്മൾ അഴിമതിയിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന പണം ഉടനെ ചെലവുചെയ്തിരിക്കും. എൻ. ജി. മാരാണെങ്കിൽ മദ്യപിച്ചു ആ പണം തീർക്കും. അഴിമതിയില്ലാത്ത ഐ. എ. എസ്സുകാരാണെങ്കിൽ കാശായി വാങ്ങാതെ നേരിട്ട് നിത്യ ചെലവിലേക്കുതന്നെ ക്രെഡിറ്റ് ചെയ്യുന്നു. അവർ ചിലരുടെ സ്ഥിരം ടീപ്പി യാത്രകൾ വിനോദയാത്രകളായി മാറുന്നു. രാഷ്ട്രീയക്കാരാണെങ്കിൽ ഭാവിയിലെ രാഷ്ട്രീയമായ ആവശ്യം മുന്നിൽക്കണ്ട് ടി തുകകൾ ഭേദമായി സൂക്ഷിച്ചുവെക്കുന്നു. ആ പണം എടുക്കേണ്ടിവരുമ്പോഴേക്കും, ആവശ്യംതന്നെ ഇല്ലാതായിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കും. എന്തായാലും ദേശീയവരുമാനത്തിലെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട ഘടകങ്ങളിലൊന്നായി മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഈ സമ്പത്തു കേരളത്തിൽ ഇന്ന് കുറഞ്ഞുവരികയാണ്. (അഴിമതി വർദ്ധിക്കുമ്പോൾ തുകകൾ കുറഞ്ഞുവരുന്നു. തുകകൾ കുറയുമ്പോൾ അഴിമതി വർദ്ധിക്കുന്നു.) സ്ഥലംമാറ്റത്തിന്റെ റേറ്റർ വില്പനയ്ക്കു തുടങ്ങി നാലു കൂട്ടനായി പകരം കുറയുകയാണ്. സ്കൂളുകളിലുണ്ടാകുന്ന അധ്യാപകരുടെ തസ്തികയുടെ എണ്ണം കുടുംബാസൂത്രണംകാരണം കുറഞ്ഞപ്പോൾ, നിയമനത്തിന്റെ റേറ്റും സ്വാഭാവികമായി വർദ്ധിച്ചു. ഒരുലക്ഷത്തിൽ കവിയാണുതായിരുന്നില്ലേ. പക്ഷേ, പല സ്കൂൾ മാനേജർമാരും പഠിച്ചുപണി പതിനെട്ടു നോക്കിയിട്ടാണ്, ചിലപ്പോൾ ഓഫ്—സീസൺ ഡിസ്മിസ്സുണ്ട്. കൂടികൊടുത്തിട്ടാണ്, 50,000 ഒപ്പിക്കുന്നത്. ബില്ലു പാസ്സായി കാശുകിട്ടാൻ ഒന്നരണ്ടു വർഷമെടുത്താൽ ഏതു കൺട്രാക്ടറാണ് ബ്ലേഡുകമ്പനികളിൽനിന്ന് കടം വാങ്ങിയ തുക കൈക്കൂലിയായി കൊടുക്കാൻ തയ്യാറാവുക. തങ്ങളായ് വില്പനയില്ലെങ്കിൽ എവിടണെടുത്തിട്ടാ വാങ്ങാതെ ജോലിക്കുപതിനായിരം ഉണ്ടാക്കുക. സ്രീധനത്തിന്റെ നിരക്കുപോലും കുറയുകയാണ്. ഇതിനാണ് "ടെറ്ററ്മണി പോളിസി"യുടെ വിജയം എന്ന് പറയുന്നത്.

ഇങ്ങനെ പണച്ചുരുക്കംനിമിത്തം കടകളിൽ കച്ചവടം കുറയുന്നു. പക്ഷേ, പട്ടപ്പാപ്പിലെ കച്ചവടം കൂടുന്നു. പണമില്ലാതെ ബുദ്ധിമുട്ടുമ്പോൾ ആ വിഷമം തീർക്കാനാണല്ലോ നമ്മൾ കൈയിലുള്ള കാശിൽ നിന്ന് ഒരു സ്മാളിന് വേണ്ട തുകയെടുക്കുക.

സംസ്ഥാനത്തെ ജനങ്ങളും അവരെ നയിക്കുന്നവരിലും അഴിമതിക്കാരും ഒരുപോലെ നേരിടുന്ന പ്രശ്നമാണ് പണത്തിനുള്ള തെരുക്കും, അതു പരിഹരിക്കേണ്ടതു് കക്ഷി ഭേദമന്യേ നമ്മുടെ ആവശ്യമാണ്. ഗവണ്മെന്റിനുള്ള പ്രാഥമികവും പണ്ടുതന്നെപ്പോലെ വരുമെന്ന മോഹം കളയുക. അതിനു വച്ചിരിക്കുന്ന വെള്ളമണ്ണ് വാങ്ങിയേരെ. അഴിമതിയായ അഴിമതിയൊക്കെ സെൻട്രൽ സെക്ടറിലേക്ക് മാറ്റുക എന്നതാണല്ലോ കേന്ദ്രത്തിന്റെ നയം. എണ്ണ ഇറക്കുമതി ചെയ്യാൻ നമ്മളെ സമ്മതിക്കുമോ? വിമാനങ്ങൾ ആരുവാങ്ങും? ഡിഫൻസ് പർച്ചേസസ്? നമ്മുടെ നാട്ടിലാണെങ്കിൽ, ബജറ്റിനകത്തു ശമ്പളം കൊടുത്തുകഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ ഉപജീവനത്തിനുള്ള അഴിമതിക്ക് വേണ്ട കാശുപോലും ബാക്കി ഉണ്ടാകില്ല.

പിന്നെ നമ്മുടെ ഏകദേശ കർഷിക വിളകളാണ്. നമ്മുടെ അവസാനത്തെ അഭയം. നമ്മുടെ മണ്ണാണ്. അവിടെ കിളിയ്ക്കാൻ നമ്മൾ മറ്റൊരെയും അനുവദിക്കരുത്.